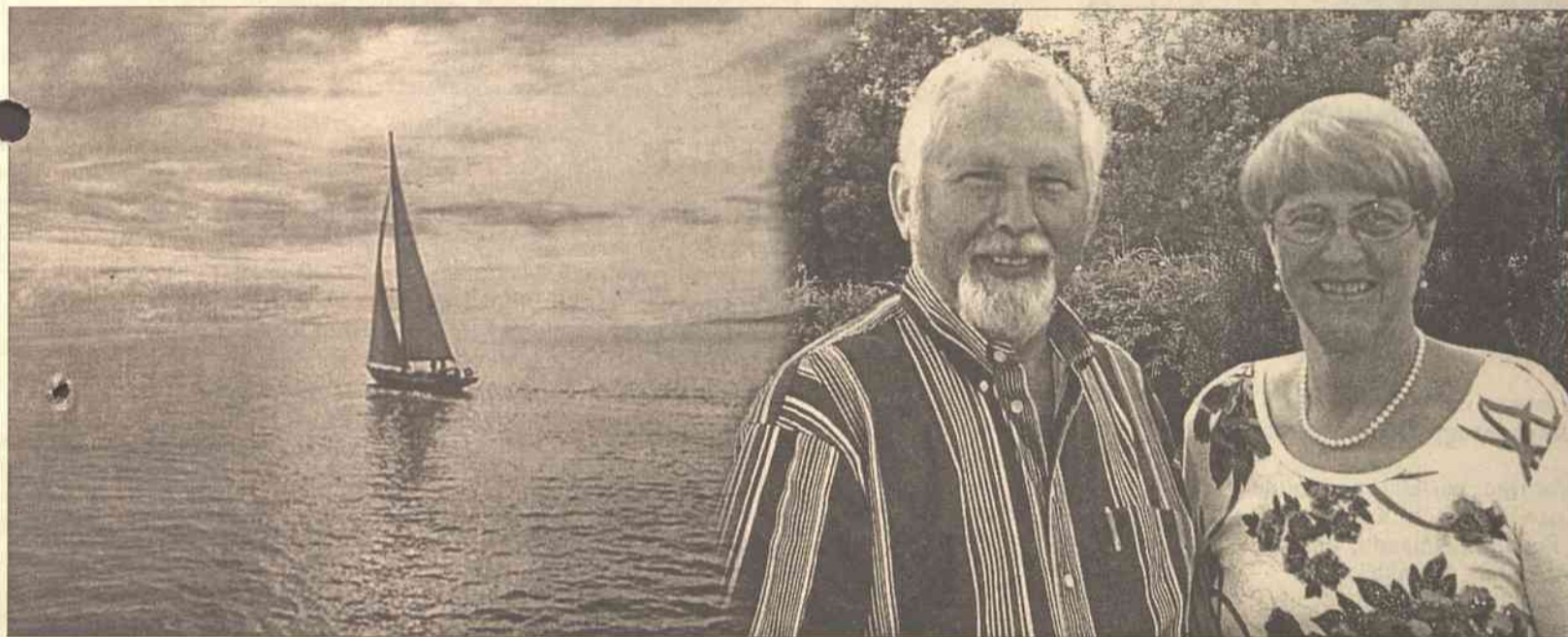

Zaryzykował, stawiając na kartę wszystko. Karierę, wolność, a nawet życie. I wygrał.

Powrót wilnianina

Do Wilna przyjechał Ludwik Zienkiewicz po prawie 60 latach nieobecności. Z żoną Ann Charlotte i przez nią zachęcony

Fot. archiwum i Jan Sienkiewicz

Mówiąc o wychodźcach, emigrantach, używamy często słów: losy rozrzuciły, rozsiał ich po świecie. Los tak sprawił. W każdym jednak konkretnym przypadku się okazuje, że nie tylko ślepy los igra z człowieczym życiem. W stopniu równym albo nawet większym sam człowiek również kształtuje swój los. Ludwik Zienkiewicz podjął świadomie życiową decyzję i ją zrealizował dokładnie 51 lat temu.

Zaryzykował, stawiając na kartę wszystko. Karierę, wolność, a nawet życie. I wygrał.

Na Antokolu

Arkadiusz Zienkiewicz, ojciec Ludwika, pochodził z Mejszagoly. Ożenił się z Weroniką z Bokszańskich. Zamieszkali w Wilnie, na Antokolu, we własnym domku w zaułku Bystrzyckim 4. Tuż obok klasztoru Sióstr Nazaretanek, z któ-

rych nie tylko w Wilnie najbardziej znana jest św. Faustyna. Ludwik, rocznik 1933, miał starszego o dwa lata brata Jana.

Ojciec wziął udział w kampanii wrześniowej, dostał się do niewoli sowieckiej. Już jechał na Syberię, zdołał jednak z kolegą uciec z pociągu. Ponad tydzień wracali do Wilna lasami, idąc nocami. Rodzina Zienkiewiczów zapisana była do wywózki, aż na trzech listach, sporządzonych niezależnie od siebie.

Tacy byli „niebłagonadiożni”. Pojechaliby niechybnie, ale od wycieczki na wschód uratowało ich przyście Niemców.

Jak tylko w Wilnie powstała AK, ojciec wstąpił do organizacji, przybrał pseudonim „Porzeczek”. Sąsiad, porucznik Banaszewski, był dowódcą jego oddziału. W 1944 roku, kiedy front się zbliżał, ojciec wykopał w lesie, po drugiej stronie klasztoru, ziemiankę.

(Dokończenie na str. 8)

Partie podpisały umowę

Krok godny uznania

Uczestniczące w wyborach do Sejmu podstawowe partie polityczne wczoraj w Urzędzie Prezydenta podpisały umowę, przewidującą podstawowe cele i zadania polityki zagranicznej państwa w latach 2004-2008. Porozumienie podpisali liderzy Partii Pracy, Związku Socjalnego Chrześcijańskich Konserwatystów, Partii Liberalnych Demokratów, Związku Liberalistów i Centrum, Litewskich Chrześcijańskich Demokratów, Akcji Wyborczej Polaków na Litwie, Związku Rosjan na Litwie, Litewskiej Partii Socjaldemokratycznej, Narodowej Partii Centrum, Nowego Związku, Związku Ojczyzny oraz Związku Partii Chłopskiej i Nowej Demokracji.

Podczas ceremonii w Białej Sali Szédu Prezydenta prezydent Valdas Adamkus powiedział, że planując i wcielając w życie politykę zagraniczną Litwy należy uwzględnić

fakt, że gdy Litwa została członkiem UE i NATO, rozszerzyła się międzynarodowa odpowiedzialność Litwy, przybyło instrumentów politycznych, którymi możemy i musimy dysponować. Prezydent stwierdził, że to porozumienie jest „rozsądnym i godnym uznania krokiem, świadczącym o ciągłości litewskiej polityki zagranicznej”. „Dziś, po uzgodnieniu podstawowych celów i zadań polityki zagranicznej kraju, swym wyborcom i partnerom zagranicznym dajecie wyraźny sygnał o tym, jakie będą priorytety polityki zagranicznej naszego państwa w najbliższych latach” — powiedział Adamkus. Jak zaznaczył przywódca kraju, dobrym przykładem porozumienia partii politycznych jest porozumienie w sprawie polityki obronnej, które niewątpliwie umocniło stanowisko Litwy w dążeniu do członkostwa w organizacji Sojuszu Północnoatlantyckiego.

(Dokończenie na str. 2)

15-lecie Polskiej Sekcji WWPZ

Podsumowania i refleksje

Rok 2004 jest rokiem jubileuszowym dla wielu organizacji społecznych na Litwie. Na fali odrodzenia narodowego i dążenia Litwy do odzyskania niepodległości powstawały przed 15 laty różne związki, zrzeszenia, stowarzyszenia i organizacje społeczne. Do takich należy też Polska Sekcja Więźniów Politycznych i Zesłańców. Dziś 6 października mija 15 lat jej istnienia.

Pomysł zrzeszenia Polaków — byłych zesłańców i więźniów politycznych łagrów sowieckich zrodził się tuż po publikacjach na łamach ówczesnego „Czerwonego Sztandaru” (obecnie „Kuriera Wileńskiego”) — jedynej polskiej gazety w ZSRR. Rozpoczął je redaktor Jerzy Surwiło rubryką „Kronika pamięci. Wileńskie ślady na drogach cierpienia”. Jednym z pierwszych, który śmiało opowiedział o niedawnej tragicznej przeszłości, był

Romuald Gieczewski. Te publikacje, poświęcone tematyce zesłańczej i łagierniczej, zostały później wydane w formie książki pt. „Rachunki nie zamknięte”.

Powstałe w roku 1988 Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Polaków na Litwie (SSKPL) przy Litewskim Funduszu Kultury — przekształcone później w Związek Polaków na Litwie (ZPL) — w swoim statucie nie uwzględniało spraw byłych ofiar represji. W założeniach programowych ZPL nie było ani jednego słowa o opiece, szczególnie prawnej, nad ludźmi represjonowanymi w okresie wojny i po wojnie przez reżymy — niemiecki i sowiecki. A przecież z Wileńszczyzny najwięcej było wywiezionych ludzi do łagrów i na zsyłkę. Nikt nie pomyślał o ich losach, o zapewnieniu im rehabilitacji, co było i jest bezpośrednio związane z odzyskaniem zagrabionej ziemi i dobytku.

(Dokończenie na str. 4)

W NUMERZE

Kraj — **3**
By „wszyscy byli jedno”

Piękną tradycją stały się w Jaszunach obchody Dnia Plonu. W ubiegłą niedzielę, kolejno już po raz drugi, świętowano tu dożynki. Licznie zebrani goście i mieszkańcy cieszyli się z zebranych plonów, częstowali się daniami i napojami przygotowanymi przez gospodynie z tegorocznego urodzaju.

Praworzędność — **5**
Niemcy w rozpacz

Tym razem niemieccy kryminaliści biją na alarm: Litwini w ich kraju stali się „popularni” jako doskonali realizatorzy podrobionych euro. Miejskowa służba kryminalna zanotowała, iż ostatnio „znacznie wzrosła liczba przypadków, kiedy znajduje się fałszywe banknoty o wartości 100 euro”.

Zdrowie — **6**

Kropla grypy przed epidemią

Medycy jak co roku zachęcają do szczepienia się przeciwko grypie. Statystyki podają, że jedna z 2 tys. osób zapadłych na grype umiera. Na Litwie grypa również zbiera śmiertelne pokłosie. Ofiarą tej choroby pada w naszym kraju corocznie do 4 osób.

Sport — **9**
Optymizm prezesa

Dobrze spisuje się w mistrzostwach powiatu wileńskiego w piłce nożnej o puchar „Adidasu” w lidze A jedenastka „Polonii” Wilno.

Sentencja

Ten cię kocha, przez kogo płaczesz.

CERVANTES

Kalejdoskop aktualności

Część kampanii wyborczej?

Przedstawiciele rządzącego Nowego Związku — przewodniczący Sejmu Artūras Paulauskas i minister spraw zagranicznych Antanas Valionis w poniedziałek zdementowali próby sążonego za oszczerstwo lidera Partii Liberalnych Demokratów Valentinas Mazuronisa skojarzenia ich ze światem przestępczym.

Mazuronis wczoraj pokazał dziennikarzom fotografie, na których przewodniczący Sejmu Paulauskas i minister spraw zagranicznych Valionis sfotografowani zostali, jak twierdzi lider liberalnych demokratów, z jednym z przedstawicieli kowieńskiego świata przestępczego Arnasem Mackevičiusem, zwanym „Švarcasem”.

Przewodniczący Sejmu Paulauskas we wtorek podczas rozmowy z dziennikarzami odrzucił niesłuszne oskarżenia o więź z przestępcami i nazwał to niesolidną częścią kampanii wyborczej. Ponadto Paulauskas zaznaczył, że nie otrzymał od policji żadnej informacji o tym, aby utrwalona na zdjęciu osoba znalazła się w polu widzenia policji i była związana z przestępcami.

„Przegapili”

Archeolodzy, którzy kilka miesięcy temu prowadzili badania rekonstruowanej części alei Giedymina w Wilnie, „przegapili” cenne znalezisko — cegielnię z 15-16 wieku.

Przechodnie i budowlani, którzy zauważyli to znalezisko, na miejsce budowy zaprosili specjalistów badania zamków oraz ceramiki z Litewskiego Instytutu Historii, którzy po obejrzeniu znaleziska stwierdzili znalezienie pieca do wypalania cegieł. Nie tylko dużego i potężnego, ale też unikalnego.

Jak poinformował kierownik działu badań miejskich Litewskiego Instytutu Historii archeolog Gediminas Vaitkevičius, w tym piecu wypalano gotyckie cegły, co jest „rzeczą unikalną”.

Wystawa odznaczeń

W Urzędzie Prezydenta otwarto wystawę najwyższych zagranicznych odznaczeń państwowych, którymi wyróżniony został prezydent Valdas Adamkus.

Wystawa, otwarta na parterze głównego gmachu prezentuje odznaczenia Armenii, Estonii, Grecji, Islandii, Włoch, Kazachstanu, Łotwy, Polski, Malty, Norwegii, Francji, Rumunii, Finlandii, Ukrainy, Uzbekistanu oraz Węgier, które przyznane zostały Adamkusowi.

Ogółem w okresie pierwszej kadencji w latach 1998-2003 Adamkus otrzymał odznaczenia 15 państw, a ponadto jeszcze jedno odznaczenie — łańcuch Orderu Białej Gwiazdy w poniedziałek Adamkusowi wręczył prezydent Estonii Arnold Ruutel.

Propozycja pracy dla Romów

Samorząd m. Wilna narzekającym na brak pracy Romom zaproponował prace publiczne — porządkowanie skwerów, parków, miejsc publicznych.

Wczoraj dyrektor Departamentu Energetyki i Gospodarki Samorządu Virginijus Dastikas udał się do taboru, aby z przedstawicielami tej wspólnoty omówić możliwości zatrudnienia Romów. W programie prac publicznych w Wilnie mogłoby uczestniczyć około 50 osób.

Cenę się ustala

Należący do skandynawskiej grupy SEB największy bank komercyjny kraju „Vilniaus bankas” wkrótce zaoferuje inwestorom nowy instrument rynku finansowego — pierwsze na Litwie obligacje związane z akcjami.

Główna specjalistka działu rejestracji papierów wartościowych Gemalija Kunsienė poinformowała, że bank zamierza emitować 200 000 obligacji o wartości nominalnej 20 mln litów, których cena emisji na razie nie została uzgodniona.

BNS

**KURIER
WILEŃSKI**

Adres redakcji
Birbinių g. 4a, 02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika, tel./fax 260 84 44

ISSN 1392-0405

Redaktor naczelny — Aleksander Borowik (tel. 260 84 44, e-mail: redaktor@kurierwileński.lt).

Dziennikarze: Krystyna Adamowicz — zast. red. nac. (tel. 260 84 46, e-mail: news@kurierwileński.lt), Helena Gładkowska, Jan Sienkiewicz, Irena Mikulewicz (biznes@kurierwileński.lt), Robert Mickiewicz, Irena Smilginis (prawo@kurierwileński.lt), Walenty Dunowski (sport@kurierwileński.lt), Marian Paluszkiewicz — fotoreporter

Współpracownicy: Danuta Kamilewicz, Małgorzata Kozicz, Jadwiga Podmostko — korespondent na rej. wileński, Andrzej Pukszt, Piotr Ryngiewicz — korespondent na rej. solecznicki, Alina Sobolewska — korespondent na rej. trocki, Stanisław Tarasiewicz, Julitta Tryk

Sekretariat: Wanda Zajązkowska, Zygmunt Żdanowicz — sekretarze odpowiedzialni (tel. 260 84 47, e-mail: sekret@kurierwileński.lt), Marian Sipowicz — zastępca sekretarzy odpowiedzialnych, Walerian Butkiewicz, Roman Ostrouch, Lucja Stankevičiūtė — łamanie komputerowe, Walentyna Mažul, Halina Taukin — skład komputerowy, Barbara Mintautienė — tłumacz, Bronisława Michajłowska, Edyta Szalkowska — korekta

Zbigniew Markowicz — promocja (tel. 260 84 44), Dariusz Guszczka — reklama (tel. 260 84 44, e-mail: reklama@kurierwileński.lt), Weronika Wojsznis — kolportaż-prenumerata (tel. 260 84 44, e-mail: kolport@kurierwileński.lt).

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbliżone z opinią redakcji.

Sekretarz odpowiedzialny wydania Zygmunt Żdanowicz

Wydawca VSI „Vilnijos žodis”. Dyrektor spółki Roman Baranowski (tel. 260 84 44). Druk UAB „KLION”
Wsparcie finansowe — Senat RP i Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie”

Święto Plonów w Rudziszczach

Początek nowej tradycji

W ubiegłą niedzielę w kościele w Rudziszczach odbył się tradycyjny Odpust św. Michała. Miejscowe koło Związku Polaków na Litwie i oddział Akcji Wyborczej Polaków na Litwie postanowiły zapoczątkować nową tradycję i zorganizować po raz pierwszy w tej miejscowości imprezę dożynkową.

Po uroczystej Mszy świętej, celebrowanej przez zaproszonego ks. Jerzego Witkowskiego, parafianie zbrali się tuż przy kościele, aby z własnoręcznie wykonanej sceny podziwiać popisy zespołów z Rudziszek i zaproszonych gości. Każda ulica tego niedużego miasteczka przygotowała wystawę

darów, które pobłogosławił ks. proboszcz parafii w Rudziszczach Tadeusz Svederavičius. Gospodarz miasta, starosta Tadeusz Pawłowski serdecznie przywitał wszystkich zebranych i wyraził nadzieję, że imprezy dożynkowe staną się tradycją w tym miasteczku.

Gościnnie na ziemi rudziszkiej wystąpili „Grzegorzanie”, inne zespoły z Wilna.

Sponsorami udanej i ciekawej imprezy dożynkowej byli wicedyrektor samorządu rejonu trockiego Irena Narkiewicz oraz poseł na Sejm RP Waldemar Tomaszewski.

Partie podpisały umowę

Krok godny uznania

(Dokończenie ze str. 1)

Prezydent oczekuje, że „zgodna i konstruktywna praca w sferze polityki zagranicznej w przyszłości stanie się godnym naśladowania przykładem poszukiwania porozumienia w kwestiach państwowej polityki wewnętrznej”.

W podpisanym przez partie porozumieniu wśród głównych celów polityki zagranicznej wymieniono umocnienie transatlantyckich kontaktów Litwy i Unii Europejskiej, zwłaszcza z USA, wspieranie dalszej integracji unijnej, rozwoju współpracy regionalnej, popieranie procesów demokratycznych na Ukrainie, Białorusi, w Mołdowie, państwach Południowego Kaukazu

i Rosji. Partie zobowiązały się do połowy 2005 r. ratyfikować Konstytucję UE, ale w ostatecznym wariantcie porozumienia nie było zobowiązania, aby zrobić to w Sejmie. Na razie Litwa nie zdecydowała — czy w drodze referendum, czy też w parlamencie — ratyfikuje zatwierdzony tego lata projekt Konstytucji UE. W porozumieniu partie zobowiązały się również kontynuować aktywny udział kraju w międzynarodowych misjach pokojowych, popierać połączenie sieci infrastruktury unijnej i litewskiej, dążyć do przewodnictwa Litwy w Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) w latach 2010-2011 oraz członkostwa

w Radzie Bezpieczeństwa ONZ w latach 2014-2015.

Po podpisaniu dokumentu premier Algirdas Brazauskas powiedział dziennikarzom, że to porozumienie jest kontynuacją prowadzonej w latach niepodległości polityki zagranicznej, potwierdza, że polityka zagraniczna, niezależnie od wyborczej mapy politycznej Litwy, pozostanie bez zmian.

Jak zaznaczył minister spraw zagranicznych Antanas Valionis, porozumienie partyjne jest sygnałem dla partnerów za granicą, że ciągłość polityki zagranicznej Litwy pozostaje i że żadnych niespodzianek nie należy od Litwy oczekiwać.

BNS

Finansowe wsparcie dla 600 pedagogów

Najwięcej dla angielskiego

Ministerstwo Oświaty i Nauki na częściowe sfinansowanie przekwalifikowania pedagogów litewskich w wyższych uczelniach w tym roku przeznaczy 420 tys. Lt. Jak informuje MON, z tej możliwości będzie mogło skorzystać 600 pedagogów. Każdemu z nich przypadnie po 700 Lt.

Według kryteriów, zatwierdzonych przez MON, finansowe wsparcie zostanie udzielone tylko nauczycielom odpowiednich specjalności, którzy już studiuja w Centrum Przekwalifikowania Nauczycieli Wileńskiego Uniwersytetu Pedagogicznego, w Instytucie Kontynuacji Studiów Uniwersytetu Kłajpedzkiego, w Instytucie Języków Obcych Uniwersytetu Wileńskiego, w Instytucie Kontynuacji Studiów Uniwersytetu Szawelskiego, w Centrum Studiów Oświatowych Uniwersytetu Witolda Wielkiego, w Instytucie Edukologii Kowieńskiego Uniwersytetu Technologicznego.

Nauczyciele, którzy do 1 października br. nie zostaną przyjęci na studia, nie mogą się ubiegać na wsparcie.

Pedagodzy, którzy zechcą skorzystać ze wsparcia studiów, powinni pisemnie zwrócić się do kierownika wydziału oświaty z prośbą, aby specjalnie powołana komisja

rozpatrzyła ich możliwość otrzymania takiego wsparcia.

Ostateczne wykazy nauczycieli, ubiegających się o wsparcie przekwalifikowania, zostaną sporządzone do 20 października. Ilość finansowanych miejsc w samorządach zostanie ustalona po uwzględnieniu ogólnej sytuacji bezrobocia w regionie, liczby bezrobotnych nauczycieli, zapotrze-

bowania szkół na specjalistów, oferty studiów. Najwięcej miejsc przeznaczą się na przekwalifikowanie nauczycieli Kowna, Poniewieża, Szawel i Wilna.

Wspierane będą studia z zakresu języka angielskiego, informatyki, etyki, geografii, technologii, pedagogiki i psychologii, pedagogiki specjalnej oraz innych specjalności.

BNS

Składam szczerze podziękowanie Zbigniewowi Stwołowi za pomoc prawniczą, którą udzielił mi w Domu Kultury Polskiej, a zwłaszcza za napisanie apelacji, która miała wielki wpływ na dalszy przebieg sprawy w sądzie.

Jadwiga Dzikiewicz z rodzina

„Dobroć, którą człowiek emituje w świat, pracuje w sercach i umysłach ludzi.

Źle świadczy o naszej mądrości, gdy brakuje nam odwagi, by poważnie traktować dobroć. Toczyśmy wielki ciężar, zaniedbując użycia dźwigni, która ustokrotniła siłę”.

Albert Schweitzer

Chór „LIRA” z Ostrowa Wielkopolskiego i Dom Kultury Polskiej w Wilnie składają serdeczne podziękowania ks. Mirosławowi Balcewiczowi i mieszkańcom Mariampola w rejonie wileńskim za zorganizowanie i przygotowanie wspaniałego koncertu oraz za niepowtarzalną, ciepłą atmosferę.

Spotkanie z Wami zapisało się złotymi głoskami w naszych sercach.

Dziękujemy

Huczne obchody Dnia Plonu w Jaszunach

By „wszyscy byli jedno”

Piękną tradycją stały się w Jaszunach obchody Dnia Plonu. W ubiegłą niedzielę, kolejno już po raz drugi, świętowano tu dożynki. Licznie zebrani goście i mieszkańcy cieszyli się z zebranych plonów, częstowali się daniami i napojami przygotowanymi przez gospodynie z tegorocznego urodzaju.

Imprezę rozpoczęto od uroczystej polowej Mszy świętej przy kościele św. Anny, którą odprawił ksiądz Ryszard Umański z Częstochowy. W czasie mszy sołtyś z każdej wsi starostwa jaszunskiego złożyli przed ołtarzem wieńce i kosze z tegorocznymi plonami, w taki sposób wyrażając swoje dziękczynienie Bogu za możliwość zebrania i korzystania z darów pól i ogrodów. Podniosłego nastroju Mszy dodały utwory wykonywane przez Młodzieżową Orkiestrę Dętą Zespołu Szkół Technicznych z Białegostoku.

Potrawy poświęcono, by nie zaszkodziły

Właśnie z tą orkiestrą na czele wszyscy po mszy pomaszerali na boisko Jaszunskiej Szkoły Średniej im. M. Balińskiego, gdzie kontynuowano imprezę. Pod dźwięki muzyki licznych zespołów zebrani mogli obejrzeć stoiska reprezentujące wsie: Bujki, Czetyrki, Dajnowa, Gaj, Kiejdzie, Mrozy i Podmrozy, Nowosiółki, Piłokańce, Podbarze, Rudniki, Sokoły, Śliżuny, Wojcieszuny, Stację Kolejową Jaszuny

Ksiądz Ryszard Umański z Częstochowy pobłogosławił chleb wypieczony przez rolników gminy jaszunskiej

i ulice — Nową, Merkió, Słoneczną. Stoiska oglądali i oceniali także honorowi goście, a mianowicie: Waldemar Tomaszewski, poseł na Sejm RL, Leonard Talmont, mer rejonu sołecznickiego, Zdzisław Palewicz, wicemer rejonu sołecznickiego, Bolesław Daszkiewicz, dyrektor administracji rejonu sołecznickiego, Michał Mackiewicz, prezes Związku Polaków na Litwie, Zbi-

gniew Sulatycki, minister trzech prawicowych rządów Rzeczypospolitej Polski, Artur Płokszo, poseł na Sejm RL oraz delegacje z Białegostoku, Torunia, Żnina i Tarnowa Podgórnego.

Stoły łamały się pod ciężarem smakowitych dań i napojów. Każdy uczestnik imprezy kosztował różne potrawy. A propos, przed imprezą ksiądz poświęcił stoiska, by potrawy i trunki nie zaszkodziły. Starania rolników były docenione. Za poczęstunki ludzie dawali chociaż symboliczne kilka centów.

„W jedności jest siła”

Otwierając Dzień Plonu starosta Jaszun Zofia Griażnowa życzyła zebrany przed wszystkim dobrego humoru oraz tego, by „wszyscy byli jedno”, bo tylko w jedności jest siła. Mer Leonard Talmont cieszył się, że tradycje obchodu dożynek odżywiają w rejonie sołecznickim, gdyż ludzie od wieków zbierali się, by wspólnie dziękować Bogu za plony. „Pomimo że nasza ziemia jest piaszczysta, rolnicy potrafią wyhodować na niej ładne plony” — powiedział zadowolony mer. Waldemar Tomaszewski, poseł na Sejm RL, podkreślił, że właśnie dzięki miłości do ziemi oraz pracowitości ludzie zebrali tak obfite plony.

Występy artystyczne rozpoczął jaszunski zespół pieśni i tańca

„Znad Mereczanki”. Swe zdolności artystyczne wykazały także zespół taneczny „Linksmučiai” z Sołeczni, kapela wiejska z Szyrwint, zespół estradowy „Contate” z Szumska, estradowa kapela z Łomży, oraz kolejny raz Młodzieżowa Orkiestra Dętą Zespołu Szkół Technicznych z Białegostoku i grupy artystyczne z miejscowych szkół w Jaszunach. Serca widzów szczególnie podbił folklorystyczny zespół pieśni i tańca „Pałuki” ze Żnina. Założony w 2000 roku przez dr. Andrzeja Michalskiego zespół tworzy 28-osobowy chór dziewcząt i chłopców oraz 4-osobowa kapela. Zaznaczyć należy, że najmłodszy członek zespołu ma zaledwie 9 lat, a najstarszy 20. Oprócz pieśni i tańców widzowie mogli podziwiać niezwykle pokaz koni.

Uwieńczono trud i starania

W końcu imprezy uwieńczono

Najpiękniejszą zagrodę wiejską posiadają Jan i Janina Adamowiczowie ze Śliżun

Šurkusowi znowu grozi grzywna, tym razem za zniesławienie

Stratny polityk

Liberalny demokratą Gintaras Šurkus, oskarżony o zniesławienie przewodniczącego Sejmu RL Artūrasa Paulauskasa, może zostać ukarany grzywną w wysokości 10 000 litów.

Wczoraj na posiedzeniu Wileńskiego Sądu Dzielnicowego nr 3 prokurator prosił sąd o uznanie Šurkusa winnym i wyznaczenie kary pienięż-

nej. W końcu ubiegłego roku współpracownik skompromitowanego eksprezydenta Roandasa Paksasa twierdził w wywiadzie dla Telewizji Litewskiej w programie „Savaitė”, że jakoby przeciwko ówczesnemu prezydentowi Paksasowi jest organizowany spisek, zbierane są pieniądze na nacisk na media, zorganizowano sztab. Przewodniczący Sejmu Pau-

lauskas został określony jako uczestnik tego procesu, a pieniądze rzekomo pochodziły od narkomafii. Po tej audycji Paulauskas zwrócił się do prokuratury ze skargą na Šurkusa o zniesławienie. Jeśli Šurkus zostanie uznany za winnego, grozi mu kara pieniężna, a nawet kara pozbawienia wolności do dwóch lat.

Opr. I. S.

Koalicja lista nr
Brazauskasa
i Paulauskasa
„Za pracę dla Litwy!”

6

Czesław Mickiewicz
na liście pod nr 70

Artur Płokszo
na liście pod nr 84

Oplata za specjalnego konta wyborczego kandydata na posła do Sejmu Republiki Litewskiej Czesława Mickiewicza. Agitacja wyborcza (Zam. 424)

trud i starania sołtysów oraz licznych rolników, którzy przygotowali stoiska i wieńce. Za najpiękniejszy uznano wieńiec wsi Sokoły, który jako jedyny był tradycyjnie upleciony z tegorocznych zbóż. Drugie miejsce przypadło wsi Kiejdzie za wieńiec i kosz, w którym imponująco wyglądały jajo strusia, chleb oraz owoce.

Wyróżnienie za najpiękniejszą zagrodę w miasteczku Jaszuny otrzymali Alicja i Henryk Bogdziejewiczowie, drugie miejsce przypadło Jadwidze i Wiktorowi Borysionkowym, natomiast trzecie — Janowi i Tesesie Bogdziunom.

Najpiękniejszą zagrodę wiejską posiadają Jan i Janina Adamowiczowie ze Śliżun, za nimi uplasowała się rodzina Fiedotowiczów z Gaju, a na trzecim miejscu — rodzina Giečiusów z Wojcieszun. Jako nagroda główna dla rodzin Bogdziejewiczów i Adamowiczów przypadła wycieczka do Torunia, koszty której pokryje „Wspólnota Polska” oddział w Toruniu.

Jak i inne imprezy, również Dzień Plonu nie odbyłby się bez wsparcia sponsorów. Są to: SA „Omnitel”, SA „Actas”, Ministerstwo Kultury RL, SA „Polivektris”, przedsiębiorstwo indywidualne „Sandy” Raisy Jakubauskienė, ZSA „Olkusjana”, Samorząd rejonu sołecznickiego, SA „Arabeska”, Podlaski Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” w Białymstoku, Kujawsko-Pomorskie Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” z Torunia oraz liczni sponsorzy z Jaszun.

Starosta Jaszun żegnając zebranych dziękowała za liczne przybycie i wyraziła nadzieję, że przyszły rok będzie bardziej obfity i przyniesie wiele radości mieszkańcom.

Renata Paczkowska
Fot. autorka

WYDZIAŁ EKONOMICZNO-HANDLOWY
AMBASADY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W WILNIE

zaprasza

do odwiedzenia XI Międzynarodowych Targów

POLEXPORT KOWNO 2004

w dniach 12-15 października 2004 r.

w Kownie w halach przy ul. Aušros 42.

Wystawa, której patronują prezydenci Republiki Litewskiej Valdas Adamkus i Rzeczypospolitej Polskiej Aleksander Kwaśniewski, zgromadzi ponad 120 firm z Polski i Litwy z bogatą ofertą towarów i usług.

Serdecznie zapraszamy również do odwiedzenia naszego stoiska informacyjnego.

Wykaz firm biorących udział w targach jest dostępny na stronie internetowej: www.expo.lt/polexport. (Zam. 449)

15-lecie Polskiej Sekcji WWPZ

Podsumowania i refleksje

(Dokończenie ze str. 1)

Czas naglił. Nie mogliśmy bezczynnie czekać na rejestrację nowej organizacji, należało przystąpić do pracy ze względu na wiek i stan zdrowotny byłych więźniów i zesłańców.

Było to zasadniczym powodem przyłączenia się Polaków do litewskiej Wspólnoty Zesłańców, która już prowadziła bardzo aktywną działalność społeczną w akcji zrzeszenia zesłańców.

Wileńska Wspólnota Zesłańców powstała w 1988 r. na fali „przebudowy” ZSRR i ruchu niepodległościowego na Litwie. Legalizacja nastąpiła 21 czerwca 1989 r. Zmiana zaś nazwy na Wileńską Wspólnotę Więźniów Politycznych i Zesłańców została uchwalona dopiero na konferencji Związku Zesłańców Litwy — 4 maja 1995 r. w Kownie.

Polska Sekcja więc była i jest nadal strukturalną jednostką Wspólnoty Więźniów Politycznych i Zesłańców, działa w ramach tej Wspólnoty, uznając jej założenia statutowe.

Zebranie założycielskie odbyło się 6 października 1989 r. Na preza Polskiej Sekcji jednogłośnie wybrano Romualda Gieczewskiego.

Dokonania

Na początku istnienia Wspólnoty działalność była bardziej polityczna. Do tego zmuszała sytuacja w kraju. Litwa należała jeszcze do ZSRR, stacjonowało wojsko, istniał KGB i działał cały system sowiecki.

Braliśmy udział w ruchu odrodzenia niepodległości Litwy, potępienia represji sowieckich, broniliśmy parlamentu, manifestowaliśmy na wiecach, demonstrowaliśmy polski sztandar i naszą polską obecność.

Pikietowaliśmy gmach KGB przed wywózką z niego archiwów. Pracowaliśmy na rzecz osób represjonowanych w celu ich rehabilitacji. W Sejmie pracowali w specjalnej komisji przedstawiciele Wspólnoty — posłowie, którzy zajmowali się sprawami zesłańców, opracowywali ustawy i przeforsowywali je podczas głosowania.

Pomoc

Udzielaliśmy pomocy prawnej w uzyskaniu z archiwów litewskich i rosyjskich dokumentów, potrzebnych do otrzymania rehabilitacji. Oprócz osób z Wileńszczyzny, zwracało się z prośbą o pomoc wiele obywateli polskich. Otrzymanie zaświadczenia rehabilitacyjnego dawało nie tylko satysfakcję moralną, lecz prawo do kompensaty za okres pozbawienia wolności i renty państwowej. Taki dodatek do skromnych emerytur dla ludzi w starszym wieku miał, i nadal ma, niebagatelne znaczenie.

Pomocy socjalnej i medycznej zrzeszeni zesłańcy i łagiernicy doświadczali poprzez opiekę lekarską w poliklinice i szpitalu Czerwonego Krzyża, przydział lekarstw z darów zagranicznych, paczek świątecz-

Zebranie założycielskie Polskiej Sekcji WWPZ 6 października 1989 r.

nych, zapomogi pieniężnej.

Wyrazy wdzięczności za tę pomoc należą się Konsulatowi Generalnemu RP w Wilnie, Fundacji im. ks. S. Niedziela w Warszawie, Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska”, Towarzystwu Przyjaciół Grodna i Wilna w Lublinie, Towarzystwu Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej w Warszawie, Zarządowi Głównemu Związku Sybiraków w Warszawie, Departamentowi Mniejszości Narodowych oraz wielu życzliwym nam osobom prywatnym — p. Zofii Basik, p. Władysławowi Kędziorze, p. Krzysztofowi Czarnieckiemu i in.

Spotkania w... holu

Siedziba nasza do niedawna mieściła się przy ul. A. Jakszto 9. Mieliśmy do dyspozycji piękny, duży pokój, wyposażony w dwa biurka, telefon, szafy, małą biblioteczkę. Mieliśmy możliwość działania samodzielnego, nieskrepowanego. Tam odbywały się spotkania dwa razy tygodniowo — we wtorki i czwartki. Tam przychodzili członkowie Polskiej Sekcji, interesanci, goście.

Przed trzema laty cały dom przeszedł w ręce prywatne. Obecnie spotykamy się raz w tygodniu, w czwartki w holu Domu Kultury Polskiej przy ul. Naugarduko 76.

Spraw do załatwienia jest coraz mniej, bo wszystko, co było potrzebne przed laty, już zostało załatwione, wielu też członków PS odeszło na zawsze, w tej liczbie — długoletni prezes Romuald Gieczewski, b. więzień polityczny łagrów sowieckich w Saratowie, Kutaisi i Astrachaniu. Przez 14 lat godnie reprezentował On tę wielką grupę Polaków — ludzi pokrzywdzonych w latach okupacji sowieckiej, a obecnie w starszym wieku, pomagając im w załatwianiu ich spraw w urzędach państwowych, często występując w TV, radiu i pisząc do gazet, współpracując z różnymi instytucjami w kraju i za granicą.

To dzięki Jego staraniom, odwadze, kompetencji i wytrwałości dziesiątki osób uzyskiwało potrzebne dokumenty świadczące o niewinności i bezpodstawnym prześladowaniu, które dawały wielką satysfakcję moralną. Dzięki Jego po-

stawie nienagannie też układały się stosunki we Wspólnocie z Litwinami, którym dobrze też znany był los zesłańcy.

Rehabilitacja

Początkowo, po 6 października 1989 roku do Wspólnoty zgłaszali się łagiernicy i zesłańcy z prośbą o przyjęcie. Nie wszyscy jednakże mieli dokumenty, potwierdzające doznane represje. Wówczas wystarczyło oświadczenia.

2 maja 1990 roku Rada Najwyższa RL przyjęła ustawę o rehabilitacji, tj. przywróceniu praw ludziom represjonowanym przez reżymy okupacyjne. W tej sytuacji zadaniem Polskiej Sekcji była pomoc zgłaszającym się w poszukiwaniu dowodów doznanych represji przez składanie podań do archiwów rosyjskich, ukraińskich i litewskich, oraz występowanie z wnioskami do Sądu Najwyższego Litwy, Generalnej Prokuratury, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

W 1998 r. Sejm przyjął znowelizowaną ustawę o przyznawaniu litewskiej rehabilitacji osobom represjonowanym w innych republikach b. ZSRR, obecnie zaś mieszkających na Litwie i posiadających obywatelstwo litewskie. Pozwoliło to pozytywnie załatwić im sprawy rehabilitacji będącej zadośćuczynieniem doznanych krzywd.

Pod względem rodzaju represji — około 40 proc. członków PS stanowią zesłańcy, ponad 50 proc. — to łagiernicy z łagrów PFL (kontrolno-filtracyjnych), około 5 proc. — to ludzie sądzeni i wywiezieni do Workuty, Norylska i innych więzień. Średni wiek — 72 lata, lecz wiele jest i było o wiele starszych. Początkowo liczba członków była około 400 osób, lecz co roku stale się zmniejsza. Polacy wspólnie z Litwinami stanęli w długim łańcuchu „Szlaku Bałtyckiego” w 1989 r., w 1990 r. wzięli udział w akcji „Droga do Europy”. Nigdy nie byliśmy obojętni na to, co się dzieje dookoła nas. Reagowaliśmy na niesprawiedliwe ustawy, czy dyskryminację narodowościową, wyciągaliśmy też pomocną dłoń w razie potrzeby innym. Np. Polska Sekcja w 1997 roku przesłała powodziałom w Polsce 472 Lt.

Miejsca drogie zesłańcom

Dzięki staraniom prezesa i pomocy innych organizacji społecznych mamy na cmentarzu w Kalwarii Wileńskiej Krzyż — Mogiłę Nieznanego Zesłańca-Polaka. Uroczyste odsłonięcie i poświęcenie jego odbyło się 3 maja 1990 roku.

Przy ul. Ofiarnej (Aukų g.) obok gmachu byłego KGB jest pomnik — kopiec w kształcie piramidy z kamieni przywiezionych z całej Litwy. U góry jest wmurowany czarny kamień z wyrzeźbioną literą „P”. Jest to polski ślad w tej symbolicznej, zwieńczonej krzyżem piramidzie. Co roku, 14 czerwca w Dzień Żałoby i Nadziei zbierają się tu zesłańcy na wiec, poświęcony pamięci ofiar represji. W Nowej Wilejce zaś pod pomnikiem, symbolizującym ofiary represji, w tym dniu oddajemy hołd pamięci wywiezionych w bezkresne obszary Rosji. Obecnie w pobliżu pomnika stoi prawdziwy wagon z 1941 r., taki, którymi wywożono ludzi z Litwy. Na początku były tam, u podnóża pomnika, napisy w czterech językach, w tym również po polsku. Tablice zostały skradzione, lecz władze miasta nie zareagowały na interwencję w tej sprawie i dotychczas nie zatroszczyły się o ich przywrócenie.

Zachować historię

Należy też wspomnieć pracę publicystyczną i edytorską. Trzej członkowie Polskiej Sekcji opisali swoje przeżycia w formie wspomnień. Są to: Józef Adamowicz „Moja wojenna tułaczka”, Zenon Żukowski „Rogatyka na pianinie” i Antoni Rakowski „Dla Ciebie, Polsko!”. Prace te były drukowane i nagrodzone. Romuald Gieczewski w Wydawnictwie Encyklopedycznym pt. „Miejsca zesłań i więzień” opracował i zamieścił dane o łagrach w Saratowie, Kutaisi, Astrachaniu i Stalingradzie (w jęz. litewskim). Współpracował z Ośrodkiem KARTA w Warszawie nad wydaniem indeksu osób represjonowanych i wywiezionych z Wilna 11 marca i 16 maja 1945 r. do Saratowa. Korzystał też z pomocy Moskiewskiego Instytutu MEMORIAŁ, zamieścił szereg artykułów w gazetach i czasopiśmie wileńskich

(„Czerwony Sztandar”, „Znad Wili”, „Kurier Wileński”, „Gazeta Wileńska”), jak też czasopiśmie sybirackich w Polsce („Sybirak” i „My, Sybiracy”).

Należy podkreślić, że Polska Sekcja stale gromadzi materiały archiwalne i inne dokumenty, stanowiące historyczną wartość.

Członkowie Polskiej Sekcji oraz b. łagiernicy i zesłańcy, pochodzący z Wileńszczyzny, a obecnie zamieszkali w Polsce są fundatorami dwóch tablic pamiątkowych. Jedna jest już umieszczona w Białymstoku. Przy Grobie Nieznanego Sybiraka na Ścianie Pamięci widnieje piękna tablica z wizerunkiem wileńskich Trzech Krzyży i napisem: *Pamięci ofiar represji sowieckich w latach 1939–1956 na Wileńszczyźnie. Polska Sekcja Wileńskiej Wspólnoty Więźniów Politycznych i Zesłańców.*

Druga, taka sama tablica, wkrótce będzie wmurowana w jednym z kościołów wileńskich.

Spojrzenie w przyszłość

Pomimo to, że Polska Sekcja istnieje w składzie Wspólnoty zrzeszającej ludzi narodowości litewskiej, uważam, że swoją misję spełniła, otaczając opieką prawną, medyczną i socjalną byłe ofiary represji sowieckich, godnie reprezentując Polaków. Dalszą pracę i perspektywę istnienia Polskiej Sekcji widzę w założeniu Koła lub Zrzeszenia spośród dzieci i wnuków byłych zesłańców i łagierników, które by zajmowało się utrwalaniem pamięci narodowej, upamiętnianiem miejsc represji jeszcze nieznanymi, otoczyłoby stałą opieką mogiły i pomniki w celu zachowania pamięci swoich Bliskich, którym przypadł taki ciężki los.

15 lat w wymiarze wieczności jest króciutką chwilką, dla ludzi starszych — długim okresem czasu.

Dziś, obchodząc jubileusz 15-lecia istnienia Wspólnoty, będziemy się modlić o godz. 19 podczas Mszy św. w kościele pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny (oo. Franciszkanów, ul. Trakų) w intencji tych, którzy już odeszli i w intencji tych, którzy tej uroczystości doczekali.

Janina Gieczewska
sekretarz Polskiej Sekcji WWPZ

Kopiec z kamieni, zwany „piramidą bólu”. W nim u góry — czarny polski kamień

Przewrócony samochód wywołał duże zamieszanie — Cztery ranne dziewczynki

W Oranach w poniedziałek samochód, który wjechał na pobocze, potrącił i zranił cztery nastolatki. Ucierpiały też trzy osoby jadące autem.

Na ul. J. Basanavičiusa samochód VW, prowadzony przez nie ustaloną na razie osobę, wjechał na przeciwną stronę jezdni i przewrócił się na pobocze. W wypadku zostały ranne przechodzące w tym miejscu 8, 9 oraz dwie 11-letnie dziewczynki. Trzy nieletnie zostały umieszczone w kowieńskim i wileńskim szpitalach, dziesięciolatka leczy się w domu.

Ucierpieli także jadący samochodem dwaj mężczyźni i kobieta, których odwieziono do orańskiego szpitala. Kto siedział za kierownicą, policja na razie nie ustaliła. Gdy auto przewróciło się, na drodze powstało duże zamieszanie: kilka osób wyskoczyło z samochodu i rzuciło się ratować ranne dziewczynki. Poszkodowanych jeszcze nie przesłuchano, ponieważ znajdują się w szoku. Policja podaje, że kierowca Volkswagenu wjechał na przeciwną stronę jezdni nie hamując. Szczegóły wypadku będą wiadome po przesłuchaniu świadków.

Litwini specjalizują się w rozliczaniu się fałszywymi euro Niemcy w rozpaczy

Tym razem niemieccy kryminaliści biją na alarm: Litwini w ich kraju stali się „popularni” jako doskonali realizatorzy podrobionych euro. Jak podaje prasa niemiecka, miejscowa służba kryminalna zanotowała, iż ostatnio „znacznie wzrosła liczba przypadków, kiedy znajduje się fałszywe banknoty o wartości 100 euro”.

Tylko we wrześniu zarejestrowano ponad 300 takich banknotów, kiedy w ciągu całego 2003 r. było ich 1 064. Najczęściej fałszywe euro są realizowane w hurtowniach, cen-

trach handlowych. Takimi banknotami przeważnie rozliczają się osoby z Europy Wschodniej, wśród nich — wielu Litwinów. Jeżdząc po całych Niemczech za fałszywe pieniądze najczęściej kupują tanie towary, aby otrzymać jak najwięcej reszty już prawdziwymi pieniędzmi. Wielu Litwinów, przeważnie w wieku 20-40 lat, zatrzymano.

Sfałszowane „setki” euro są „naprawdę dobrej jakości”, ponieważ podrobiono większość znaków ochronnych, które mają prawdziwe banknoty.

Kronika kryminalna

Zła macocha

Do jednego z kłajpedzkich szpitali dziecięcych w poniedziałek zgłosiła się pobita dziesięcioletnia dziewczynka. Oznajmiła ona, że w domu pobiła ją pasem macocha. Medycy stwierdzili stłuczenia nóg i pośladków. Dziewczynkę po skierowaniu pomocy medycznej skierowano do dziecięcego centrum kryzysowego. Policja wszczęła dochodzenie. 30-letnia podejrzana zostanie przesłuchana.

Niepotrzebny, więc spłonął

W mieście portowym całkowicie spalił się samochód Ford Escort. Przypuszcza się, że został podpalony. Pożar wybuchł w nocy z poniedziałku na wtorek, na ul. Liepojos. Gdy przybyli strażacy, auto już całe ogarnięte było płomieniem. Ogień zniszczył wnętrze pojazdu, wypadły szyby i zdeformowała się karoseria. Auto już się nie da naprawić. Zdaniem właściciela, z samochodu nie korzystano, pozostawiony był na pastwę losu.

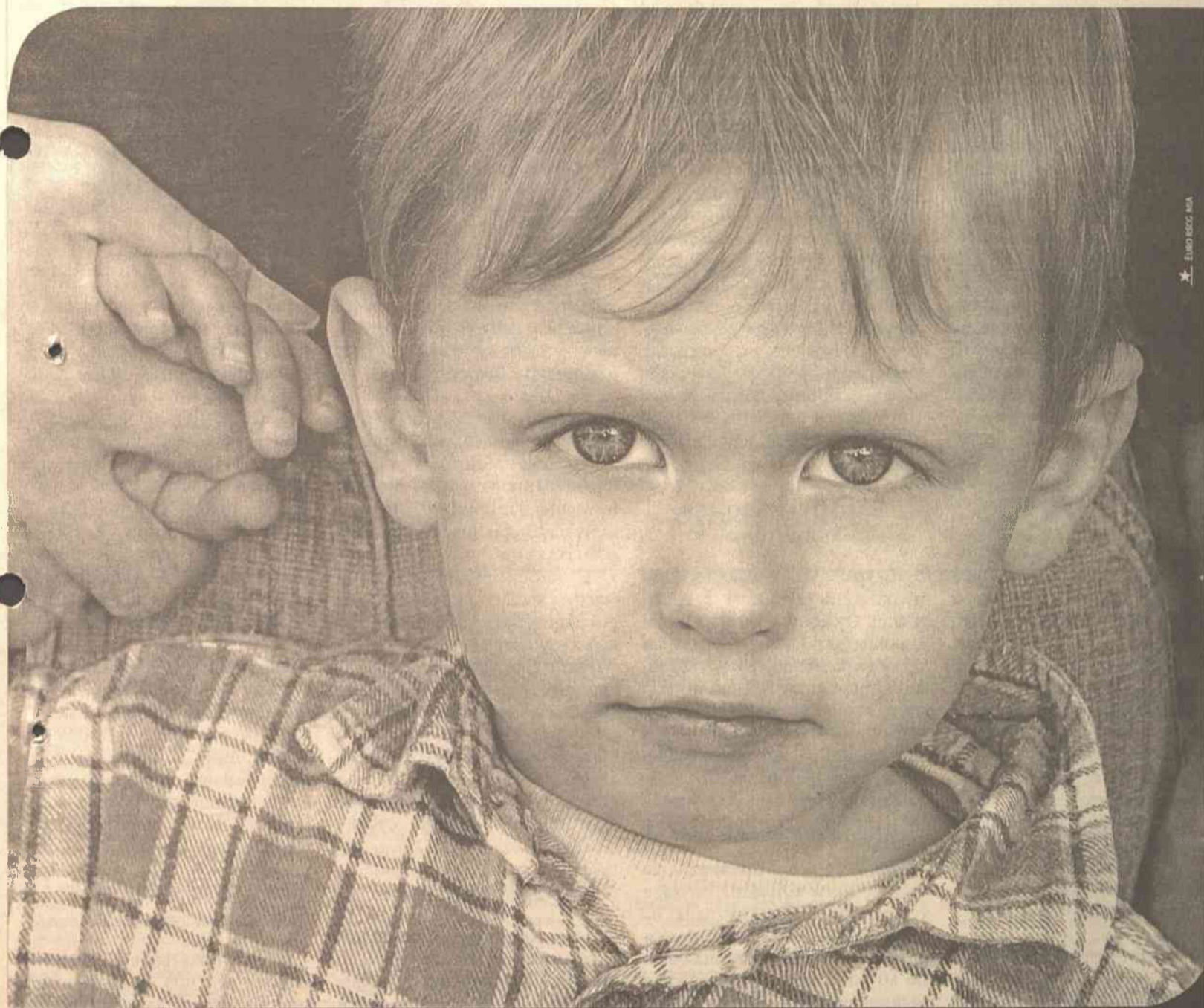
„Gość” na bramie

W Wilnie w poniedziałek rano strażacy ratowali pijanego mężczyznę, który zawisnął na prętach ogrodzenia. Mieszkaniec ul. Liudvinavos poinformował policję, że zobaczył na swojej bramie nieznanego mężczyznę w wieku 35-40 lat. Wilnianin opowiadał, że nieszczęśnik po rosyjsku zapytał „jaka to dzielnica” i poprosił o wodę. Potem próbował zejść z ogrodzenia, ale bez skutku. Gospodarz domu przyniósł krzesło i sam próbował zdjąć mężczyznę, ale mu się to nie udało. Wezwał więc medyków, strażaków i policję. Strażacy spiłowali pręty i przekazali biedaka w ręce lekarzy. Tożsamości „gościa” na razie nie ustalono. Możliwie, że mężczyzna próbował dokonać włamania lub kradzieży.

Sprawa o pomówienie

Do Wileńskiego Sądu Dzielnicy nr 1 przekazano sprawę karną, w której dziennikarka Rūta Grinevičiūtė i dziennikarz kłajpedzkiej gazety „Klaipėda” Vaidotas Zaleckas są podejrzani o rozpowszechnianie kłamliwych informacji o głównym prokuratorze prokuratury dzielnicowej Stanislovasie Stulpinasie. W latach 2001 i 2003 o Stulpinasie w dzienniku kłajpedzkim i telewizji TV4 przedstawiono niezgodną z prawdą informację, poniżającą go i podważającą zaufanie do prokuratora jako człowieka i urzędnika, pomówiono go też o popełnienie ciężkiego przestępstwa.

Stronę na podstawie doniesień BNS przygotowała Irena Smilginis

Zapewnimy Waszą przyszłość

A.Brazauskas ir A.Paulauskas koalicija
UŽ DARBĄ LIETUVAI!

6

Lista nr

Badania naukowców niemieckich

Otyłość sprzyja chrapaniu

Otyłość, zapchany nos i oddychanie przez usta w ciągu dnia, częste stany zapalne gardła, a nawet palący rodzice — to najczęstsze czynniki sprzyjające nawykowi chrapania u dzieci, zaobserwowali badacze niemieccy.

Badania przeprowadzili naukowcy z Uniwersytetu w Tybindze przy pomocy rodziców 1 tys. 144 dzieci w wieku 9-10 lat. Badania powtórzone po upływie 1 roku.

Na podstawie wywiadów z rodzicami naukowcy ocenili, że około 8 proc. dzieci regularnie chrapało w nocy. Po upływie roku liczba ta spadła o połowę.

Okazało się, że czynnikami najsilniej związanymi z nawykiem chrapania, tak u dziewcząt, jak i u chłopców, były: oddychanie przez otwarte usta w ciągu dnia, które jest objawem zapchania nosa oraz otyłość. Jak tłumaczą badacze, u otyłych dzieci nadmiar tkanki tłuszczowej może wywierać nacisk na gardło w czasie snu i w ten sposób wywoływać chrapanie. Palenie rodziców było czynnikiem sprzyjającym chrapaniu u dzieci, ale tylko łącznie z częstymi infekcjami dróg oddechowych.

Niektóre czynniki ryzyka były związane z pićciem. I tak np. stany zapalne gardła sprzyjały chrapaniu u dziewcząt. Zdaniem autorów, zapale-

niu gardła towarzyszy powiększenie migdałków, co może z kolei utrudniać przepływ powietrza przez drogi oddechowe i powodować chrapanie.

Co ciekawe, u chłopców ryzyko chrapania było związane z niższym poziomem wykształcenia matki. Na razie naukowcy nie są jednak w stanie wyjaśnić przyczyn tego zjawiska.

Jak przypomina prowadzący badania dr Christopher F. Poets, chrapanie może być objawem schorzenia o nazwie bezdech senny — powtarzające się w czasie snu zatrzymanie oddechu. Jego główną konsekwencją jest niedotlenienie krwi i tkanek, schorzenie może też sprzyjać nadciśnieniu i chorobom układu krążenia.

Jednak, nawet jeśli nawykowe chrapanie nie jest objawem bezdechu, to i tak może mieć negatywny wpływ na zdrowie dzieci, przede wszystkim dlatego, że przeszkadza im w pełni wypocząć w czasie snu. W konsekwencji, dzieci są senne, zmęczone, mogą też mieć problemy z koncentracją uwagi i nauką.

Z tego punktu widzenia poznanie czynników sprzyjających chrapaniu u dzieci może pomóc pediatrom leczyć to zaburzenie lub zapobiegać mu. Zwłaszcza, że — jak podkreślają autorzy — większość z tych czynników można łatwo zmieniać lub przeciwdziałać im.

Szansa dla dzieci z zespołem Downa

Lek nie tylko na alzheimera

Lek stosowany w leczeniu choroby Alzheimera może pomóc dzieciom z zespołem Downa w rozwoju zdolności językowych — wskazują wyniki badaczy z USA.

Lek nosi nazwę donepezyl i hamuje w mózgu aktywność cholinesterazy, enzymu rozkładającego neuroprzekaznik o nazwie acetylocholina. Acetylocholina przekazuje informacje pomiędzy obszarami mózgu odpowiedzialnymi za myślenie i pamięć. Badania przeprowadzone kilka lat temu wykazały, że donepezyl może poprawiać sprawność umysłową u zdrowych pilotów w

średnim wieku. Teraz Zespół z Centrum Medycznego Uniwersytetu Duke'a analizował działanie leku u siódemki dzieci (w wieku 8-13 lat) z zespołem Downa. Mali pacjenci zażywali donepezyl przez 16 tygodni. Jak zaobserwowali badacze, dzięki terapii zdolności dzieci do wyrażania własnych myśli i uczuć poprawiły się wyraźnie. Zdaniem autorów, rodzi to nadzieję, że donepezyl może poprawiać procesy uczenia się u dzieci z zespołem Downa. Badacze zdają sobie jednocześnie sprawę, że ich praca miała niedociągnięcia, a wyniki wymagają potwierdzenia w przyszłych badaniach.

Kartka z notatnika medycznego

Co o nas mówią paznokcie?

Paznokcie są dobrym wskaźnikiem naszego zdrowia. Na podstawie oceny ich stanu lekarz może wykryć występowanie określonych zaburzeń i chorób. Paznokcie bardzo jasne i łamliwe mogą sygnalizować anemię. Na braki witaminowe wskazują także paznokcie matowe z jasnymi „obłoczkami”.

Za bardzo wygięte — na przewlekłą infekcję. Paznokcie o wyglądzie szkiełek od starych zegarków są oznaką chorób serca. Bardzo grube i zniekształcone wskazują na zarażenie grzybicą. Sinawe oznaczają kłopoty z natlenieniem krwi. Tymczasem podłużne bruzdy na paznokciach mogą być sygnałem zbyt radykalnego i długotrwałego odchudzania.

Źle słyszycie?

Centrum Rehabilitacji Słuchu służy wszechstronną pomocą niedosłyszącym:

- Badanie słuchu i konsultowanie
- Dopasowanie i przystosowanie aparatu słuchowego
- Handel aparatami słuchowymi i środkami ich doгляdu
- Naprawa aparatów słuchowych i części
- Produkcja indywidualnych dousznych aparatów słuchowych
- Różne sposoby opłaty

Będziecie słyszeli lepiej!

(Zam. 116)

Centrum Rehabilitacji Słuchu

Vilnius, Kalvarijų 119, tel. (8-5) 270 00 09; Eivenių 17, Kaunas, tel. (8-37) 79 69 14

Już teraz należy zadbać o szczepienia

Kropla grypy przed epidemią

Przed zbliżającą się zimą każdy z nas z niepokojem zadaje sobie pytanie: czy w tym roku dopadnie nas grypa, czy mimo wszystko uda się ją ominąć. Wirus grypy — to nie tylko co najmniej tydzień na zwolnieniu lekarskim, ale również niebezpieczne powikłania, czasem nawet zagrażające życiu. Medycy jak co roku zachęcają do szczepienia się przeciwko grypie. Jako że w naszym kraju epidemia grypy najczęściej przypada na styczeń-luty, najlepszym okresem, by się zaszczepić jest październik i listopad.

Statystyki podają, że jedna z 2 tys. osób zapadłych na grypę umiera. Na Litwie grypa również zbiera śmiertelne pokłosie. Ofiarą tej choroby pada w naszym kraju corocznie do 4 osób. Jeszcze większa liczba przypadków śmiertelnych jest związana z powikłaniami na skutek grypy. Specjaliści akcentują, że grypa największe zagrożenia stanowi dla dzieci do dwóch lat (według szacunków, umiera ok. 35 proc. chorych na grypę dzieci w tym wieku!). Przyczyną tak tragicznych skutków jest słaby układ odpornościowy dzieci, który jeszcze dostatecznie się nie ukształtował, by przeciwstawić się wirusowi.

Bardziej zabójcza niż wojna

Grypa, jak wiadomo, jest nieodłącznie związana z epidemiami. O chorobie już wspominał Hipokrates, podczas gdy pierwsze objawy opisano dopiero w 1729 roku. Tymczasem prawdziwa historia grypy rozpoczęła się w 1889 r., gdy opisano pierwszą epidemię, której sprawcą stał się ten wirus. Pandemii grypy w Europie w 1918 r. nazwano „hiszpanką”. Początkowo uważano, że przywędrowała z Hiszpanii.

Później udowodniono, że zaczęła się w Chinach. W ciągu czterech lat epidemii hiszpanki na grypę zapadło 500 mln ludzi. Szacuje się, że hiszpanka zabiła od 20 do 50 mln ludzi, czyli więcej niż obie wojny światowe żołnierzy. Kolejnym feralnym rokiem był 1957 — wówczas wybuchła pandemia grypy azjatyckiej, bowiem sprawcą był wirus azjatycki. Kolejne pandemii zanotowano w 1968 r. (grypa z Hongkongu) oraz w 1977 r. (grypa rosyjska). Wszystkie wywoływały panikę przede wszystkim dlatego, że zbyt mało o wirusach wiedzieliśmy. Dziś panikujemy, bo wiemy dużo...

Powikłania — u osób starszych

Wirus grypy szerzy się głównie drogą kropelkową, czyli rozsiewają wirusy chorzy, którzy kichają i kaszlą, podczas gdy prędkość „przemieszczania się” wirusa wynosi 167 km/godz.

Zarazić się także można przez dotykanie chorego lub przedmiotów przez niego używanych. Jest bardzo mały, dlatego łatwo przedo-

Po zaaplikowaniu szczepionki odporność na grypę wytwarza się po ok. 2 tygodniach, dlatego szczepić się należy zawczasu, czyli już teraz

Fot. archiwum

staje się do wszystkich narządów, omijając wszelkie bariery ochronne organizmu, w dodatku uszkadza naczynia krwionośne.

Po około 2-3 dniach od zakażenia pojawiają się objawy choroby w postaci złego samopoczucia, bólu mięśni i głowy, bólu lub drapania w gardle, niekiedy łzawienia oczu, kataru, suchego, męczącego kaszlu lub wysokiej gorączki.

U osób młodych i zdrowych rzadko dochodzi do poważniejszych powikłań. W gorszej sytuacji znajdują się osoby starsze i chorujące na przewlekłe choroby układu oddechowego (m. in. na astmę), cierpiące na przewlekłe niedomaganie układu krążenia lub na cukrzycę. Często grypa powoduje u takich osób groźne powikłania — zapalenie płuc, mięśnia sercowego, a nawet zapalenie mózgu.

Kiedy się szczepić?

Litwę epidemia grypy „dopada” co roku. Od 1991 r. wyjątkiem była jedynie zima na przełomie 1994/1995 r. Szczyt zachorowań notuje się zazwyczaj w okresie od stycznia do lutego (czasem też w grudniu czy nawet w marcu). Po zaaplikowaniu szczepionki odporność na grypę wytwarza się po ok. 2 tygodniach, dlatego szczepić się należy zawczasu, czyli już teraz.

Medycy utrzymują, że szczepionka chroni przed chorobą w 70-90 proc. Wszystko zależy od stanu zdrowia osoby szczepiącej się i warunków w jakich przebywa. Jeśli np. w miejscu pracy czy w szkole zaszczepiło się 80 proc. osób, w zespole nie zachoruje na grypę żaden człowiek. M. in. szczepionki przeciwko grypie o 50-60 proc. zmniejszają ryzyko zachorowania na ostre choroby układu oddechowego.

Medycy nie negują, że hartowanie organizmu, spożywanie czosnku czy ziół są pomocne w walce z przeziębieniem, raczej pomocne w

jego uniknięciu, ale żaden z tych domowych sposobów nie chroni przed konkretną odmianą wirusa grypy. Ratuje przed nią jedynie szczepionka.

Udać się do gabinetu szczepień powinny przede wszystkim osoby, które mają największe „szanse” groźnych powikłań, czyli osoby po 65. roku życia, mieszkańcy domów opieki, osoby cierpiące na przewlekłe choroby układu krwionośnego, oddechowego, mające choroby nerek, cukrzycę.

Ze szczepieniem powinny zacząć osoby, które mają wysoką gorączkę (38 st. C), są po poważnych operacjach, cierpią na ciężkie schorzenia, są uczuleni na składniki szczepionki. U tych osób, u których istnieją nieprawidłowości w funkcjonowaniu organów, szczepionka może zaostrzyć objawy choroby lub być nieskuteczna.

Płatne dla wszystkich

W tym roku zgodnie z zatwierdzonym w 2003 r. programem kontroli epidemiologicznej grypy zamierzano zaszczepić przeciwko grypie wszystkich starszusków oraz ludzi niepełnosprawnych przebywających w domach opieki, a także personel niektórych specjalistycznych placówek stacjonarnych.

Tymczasem z powodu braku środków ponad 20 tys. osób z wymienionych grup pozostanie bez refundowanych szczepień.

Za szczepionki przeciwko grypie, dostępne w przychodniach, zapłacimy ok. 20 Lt.

W niektórych państwach Europy, m. in. Niemczech, Hiszpanii, Portugalii, Grecji, Francji i in., szczepionki przeciw grypie są refundowane przez państwo. Zazwyczaj w państwach Europy Zachodniej szczepi się ponad 20 proc. osób. Na Litwie w ubiegłym sezonie przeciwko grypie zaszczepiło się ok. 5 proc.

Edyta Szałkowska

(Dokończenie ze str. 2)

- * Rozstrzygnąć problemy socjalne i ekonomiczne ludności wiejskiej, posiadającej gospodarstwa indywidualne do 3 ha.
- * Stworzyć jak najlepsze warunki młodzieży do życia w miejscowościach wiejskich.
- * Sprzyjać rentowności gospodarstw. Dopiąć tego, aby ceny za sprzedawane mleko w najbliższym czasie wyniosły co najmniej 65-70 ct za litr.
- * Ustawowo uregulować stosunki ekonomiczne producentów płodów rolnych, przetwórców i handlowców.

- * Sprzyjać rozwojowi spółdzielczości wiejskiej, stworzyć dobry system kredytowania podmiotów rolniczych.
- * Zwiększyć środki na ochronę zdrowia. Doskonalić działalność przychodni, ambulatoriów i szpitali, zapewnić niezbędną jakość usług lekarskich.
- * Poprawić zaopatrzenie pacjentów w skuteczne i przystępne leki, doskonalić tryb refundacji leków.
- * Dopiąć tego, aby przeciętne wynagrodzenie specjalistów opieki lekarskiej było nie niższe od średniego wynagrodzenia w kraju.

- * Zapewnić uczęszczanie do szkół wszystkich dzieci oraz zdobycie średniego wykształcenia. Dzieciom z rodzin potrzebujących socjalnego wsparcia nieodpłatnie dać wyprawkę szkolną, odzież i wyżywienie.
- * Zwiększyć uposażenia nauczycieli, wykładowców wyższych uczelni i pracowników naukowych.
- * Zwiększyć finansowanie kultury, sprzyjać rozwojowi sztuki zawodowej. Umocnić instytucje kulturalne na wsi.
- * Zapewnić pierwszeństwo języka litewskiego we wszystkich dziedzinach życia społecznego.

- * Wzmocnić prewencję przestępczości i narkomanii wśród młodzieży, szerzej angażować młodych ludzi do zarządzania państwem i do samorządu terytorialnego.
- * Sprzyjać działalności sportowej młodzieży i zdrowemu trybowi życia.
- * Rozwój społeczeństwa wiedzy, komputeryzację szkół, uniwersytetów oraz resortu administracji publicznej uznać za strategiczne zadanie państwa.
- * Zapewnić niezawodną ochronę życia i własności obywateli.
- * Zapewnić funkcjonariuszom policji nale-

- żyte wynagrodzenie i zabezpieczenie socjalne.
- * Wzmocnić walkę z korupcją i zapobiegać łapownictwu.
- * Zaktywizować udział społeczeństwa w procesie typowania sędziów, zwiększyć niezależność sądów.
- * Dążyć do dobrych stosunków ze wszystkimi państwami, zwiększać rolę Litwy jako mostu między Wschodem a Zachodem.
- * Wspólnie z NATO i UE koordynować i nadzorować programy współpracy i działalności. Zapewnić gwarancje socjalne wojskowi i ich rodzin.

Lista Nr 6. Koalicja Brazauskasa i Paulauskasa (Litewska Partia Socjaldemokratyczna, Nowy Związek (socjalliberałowie))

„Za pracę dla Litwy”

Dzisiaj napotyamy nowe wyzwania, musimy rozstrzygnąć nowe problemy. Mamy poważną podstawę, aby móc stwierdzić, że po zrealizowaniu strategicznych celów kraju zapewniliśmy wszelkie możliwe gwarancje bezpieczeństwa zewnętrznego, wzrostu ekonomicznego oraz odrębności kulturowej. Dlatego też powinniśmy skonsolidować się i dążyć do tego, aby działająca w kraju system polityczny zapewnił stworzenie pełnowartościowej demokracji społecznej, kulturalnej, ekonomicznej i politycznej.

Stabilne wskaźniki ekonomiczne oraz stworzone podstawy postępu społecznego pozwalają dzisiaj poświęcić o wiele więcej uwagi naszym największym wartościom oraz priorytetom działalności politycznej:

człowiekowi, sprawiedliwości społecznej, dialogowi społecznemu oraz solidarności.

Są to główne zasady naszej działalności politycznej, w oparciu na nie stawiamy nowy cel — stworzenie dobrobytu dla wszystkich. Jest to bezpośrednio związane z podniesieniem stopy życiowej ludzi, powszechną poprawą warunków opieki społecznej i lekarskiej, nauki, oświaty i kultury. Dlatego też pierwszymi zadaniami dla nas będą: zwiększenie poborów ludności, zmniejszenie bezrobocia i przewyższenie ubóstwa, zapewnienie bezpieczeństwa ludzi, przeciwcienie biurokracji, poskromienie przestępczości i korupcji.

Nasza koalicja zobowiązuje się, aby w roku 2008 Litwa była:

Bogatza: (1) średnie wynagrodzenie za pracę wzrosło do 1800 litów, a minimalne wynagrodzenie miesięczne — do 800 litów; (2) dzięki stopniowemu zwiększaniu nieopodatkowanych dochodów oraz zmniejszaniu podatku dochodowego zmniejszy się brzośnię podatkowe ludności i niższym uposażeniu; (3) średnia emerytura będzie nie mniejsza niż 650 litów; (4) całkowicie zwrocone zostaną utracone oszczędności, ziemia, odszkodowania za majątek wykupiony przez państwo.

Silniejsza pod względem ekonomicznym: (1) PKB wzrosło o jedną trzecią; (2) powstanie około 150 tys. nowych miejsc pracy, zarejestrowane bezrobocie zmniejszy się do 5 proc.; (3) sektor informacyjny stanie się jednym z najważniejszych czynników wzrostu gospodarczego.

Wykształcona i kulturalna: (1) osoby, które zdobędą co najmniej średnie wykształcenie, stanowiąć będą około 85 proc., ponad połowa młodych ludzi będzie mogła zdobyć wyższe wykształcenie; (2) w kraju powstanie co najmniej 1000 publicznych centrów internetowych; (3) zostaną stworzone wszelkie warunki do rozwoju i zachowania odrębności kulturowej Litwy.

Zdrowsza: (1) śmiertelność niemowląt będzie mniejsza od średniej w Unii Europejskiej, przeciętna długość życia wzrośnie do 73 lat; (2) o połowę zmniejszą się dopłaty mieszkańców do refundowanych leków; (3) kompleksowy rozwój systemu ochrony zdrowia zapewni lepsze zdrowie ludzi.

Część I. Za społeczną demokrację

Konsekwentnie będziemy realizowali aktywną politykę zatrudniania i rozwoju zasobów ludzkich. Bezrobocie zostanie zmniejszone do średniego poziomu krajów Unii Europejskiej. Ludzie, którzy czasowo pozostaną bez pracy, będą mieli zapewnione źródło utrzymania. Szczególną uwagę zwróci się na młodzież oraz ludzi w wieku przedemerytalnym.

Zastosujemy środki, zapewniające dochody tym, którzy z powodu starości, choroby, obowiązków ojcowskich lub macierzyńskich całkowicie lub tymczasowo odeszli z rynku pracy. Zwiększymy emerytury z tytułu ubezpieczeń społecznych, zapewnimy, aby rosły one szybciej niż ceny i stanowiły coraz większą część dawnego zarobku emerytów.

Opowiadamy się za zachowaniem sieci szpitali i przychodni w ramach narodowego systemu ochrony zdrowia, będziemy kontynuowali modernizację zakładów leczniczych. Inwestycyjne programy państwowe przeznaczymy regionom, aby inwestycje dotarły do szpitali i przychodni samorządowych. Podniesimy poziom refundacji leków, przede wszystkim dla osób w wieku emerytalnym oraz niepełnosprawnych. Będziemy się starali rozszerzyć wykaz chorób, w przypadku których przysługują refundowane leki. Będziemy doskonalić i aktywnie wdrażali programy zapobiegania narkomanii.

Stworzymy realne możliwości niepełnosprawnym do pełnowartościowego życia społecznego i zawodowego. Odpowiednie do ich potrzeb dostosujemy środowisko

mieszkalne, zapewnimy niezbędne środki specjalnej pomocy oraz odpowiednie usługi socjalne.

Część II. Za demokrację kulturalną

W dalszym ciągu będzie rozwijany system oświaty. Rozstrzygniemy problem uczniów nie uczęszczających do szkoły, zwiększymy motywację nauki i będziemy stosowali nowe metody wychowawcze. Stworzymy warunki do tego, aby ponad połowa młodych ludzi zdobyła wyższe wykształcenie, a połowa dzieci w wieku przedszkolnym mogła uczęszczać do instytucji przedszkolnych. Zmieniemy tryb przyznawania stypendiów, kierując się tym, aby studenci wybierali specjalności, sprzyjające postępowi gospodarczemu kraju.

Profilowanie nauczania zastąpimy indywidualizacją treści nauczania ucznia, postaramy się zmniejszyć obciążenia nauką, stopniowo będziemy doskonalić system egzaminów i korygowali programy nauczania. Zreorganizujemy system kształcenia zawodowego, będziemy zmierzali do tego, aby przygotowanie pracowników uwzględniało popyt na siłę roboczą.

Spoleczeństwo wiedzy będzie rozwijane w następujących priorytetowych kierunkach: wzrostu kompetencji mieszkańców, modernizacji administracji publicznej z wykorzystaniem technologii informacyjnych, pielęgnowania języka litewskiego i kultury.

Zakończymy reorganizację systemu ochrony spuścizny kulturalnej, wcielimy w życie długofalowe programy zachowania dóbr kulturalnych oraz rozwoju kultury regionalnej, będziemy sprzyjali inicjatywom kulturalnym społeczeństwa obywatelskiego. Przeznaczmy środki na zapewnienie gwarancji socjalnych dla ludzi sztuki. Będziemy umacniali system ochrony praw autorskich i innych. Zmodernizujemy biblioteki kraju, centra kultury, muzea i ekspozycje, według przygotowanych programów przeznaczymy odpowiednie finansowanie.

Część III. Za demokrację ekonomiczną

Zdolna do konkurencji gospodarka, szybki wzrost gospodarczy, niski poziom bezrobocia, stabilne ceny pozostaną głównymi celami naszej polityki gospodarczej. Zapewnimy, aby tempo wzrostu PKB pozostało jednym z najwyższych w Unii Europejskiej, dopniemy tego, aby część PKB, dzielona przez

budżet, wzrosła o 3-4 punkty.

Wprowadzimy dwustronny system podatku dochodowego od ludności — na mniejsze dochody pracowników będą mniejsze taryfy podatkowe. Dochody młodzieży w wieku do 25 lat za 12 miesięcy pracy opodatkujemy 15-procentową taryfą podatku dochodowego.

Będziemy wcielali w życie aktywną politykę rozwoju eksportu, zachowania starych rynków oraz intensywnego poszukiwania nowych. Będziemy stosowali skuteczniejsze formy pomocy w celu zwiększenia zdolności konkurencyjnej eksportowanych towarów i usług.

Będziemy zachęcali do inwestowania w energetykę, transport, telekomunikację, tworzenie stref przemysłowych.

Przedsiębiorczość drobna i średnia będzie jednym z naszych głównych priorytetów. Rozpoczynających samodzielną przedsiębiorczość będziemy zachęcali nowymi formami pomocy, w tym finansowej.

Zamykając lgnalińską EA zapewnimy dostępną alternatywę, która by zaspokoila zapotrzebowanie szybko rozwijającej się gospodarki na elektryczność, dołożymy starań, by Litwa pozostała państwem posiadającym silownię jądrową.

Będziemy dążyli do tego, aby dochody rolników wzrosły co najmniej dwukrotnie w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Na bezpośredni rozwój eksportu (subsydia) oraz wewnętrzną konsumpcję artykułów spożywczych rocznie będziemy przeznaczać po 200 mln litów.

Stworzymy rolnikom przychylny długoterminowy system kredytowania, częściowo zrekompensujemy odsetki pożyczek, udoskonalimy system ubezpieczeń. Zachowamy zerowy podatek akcyzy na paliwo dla rolników. Szczególną uwagę zwrócimy na zbyt płodów rolnych dla spółdzielni, będziemy wspierali powstawanie organizacji producentów. Udzielimy wszechstronnej pomocy dla rolnictwa w rozwijaniu alternatywnej działalności.

W dalszym ciągu naszym priorytetem będzie ochrona środowiska. Więcej uwagi poświęcimy zmniejszeniu zanieczyszczenia środowiska, bardziej racjonalnemu wykorzystaniu zasobów naturalnych, przetwórstwu odpadów bytowych, produkcyjnych i innych, budowie oczyszczalni ścieków, za-

chowaniu różnorodności biologicznej i krajoznawczej, zmniejszeniu negatywnego wpływu transportu na środowisko.

Część IV. Za demokrację polityczną

Do naszych głównych celów należy stworzenie systemu administracji publicznej, opartego na kompetentnej służbie państwowej. Zwiększenie odpowiedzialności pracowników państwowych, położenie kresu biurokracjom. Zwiększenie samodzielności samorządów w aspekcie ich działalności oraz finansów. Zmniejszenie nierówności rozwoju ekonomicznego regionów kraju.

Jednym z głównych zadań naszej działalności politycznej jest zmniejszenie przestępczości, zapewnienie bezpieczeństwa ludzi, ich praw i swobód. Szczególną uwagę zwrócimy na walkę z zorganizowaną przestępczością i korupcją, na ochronę ludności wiejskiej, ludzi starszych oraz dzieci przed przemocą. W dalszym ciągu będziemy rozwijali i doskonalili system praworządności, przede wszystkim zapewniając postęp w wykrywaniu przestępstw, a kara za popełnione przestępstwo powinna być nieuchronna.

Będziemy kontynuowali reformę systemu obrony, którego celem jest stworzenie nowoczesnego wojska, doskonale uzbrojonego, mogącego działać wspólnie z sojusznikami z NATO. W ciągu czteroletniego okresu zamierzamy o połowę zmniejszyć liczbę żołnierzy zasadniczej służby wojskowej.

W oparciu o nową koncepcję litewskiej polityki zagranicznej, opracujemy strategię oraz plan jej wcielenia w życie. Będziemy zabiegali o to, aby Litwa stała się ośrodkiem przyciągania w regionie, czemu sprzyjać będzie jakość członkostwa w Unii Europejskiej i NATO, jak też rozwój sąsiedzkich stosunków. Będziemy rozszerzali przestrzeń demokracji i stabilności na Wschód, umacniali międzynarodowy autorytet Litwy.

Nasze ustalenia programowe są oparte na wspólnych wartościach partnerskiej koalicji socjaldemokratów i socjaliberałów. Utworzona przez nas ekipa kompetentnych, doświadczonych i odpowiedzialnych polityków liczy na uznanie obywateli i jest w stanie zrealizować ogłoszone zobowiązania. Dlatego też mieszkańcom Litwy śmiało oferujemy naszą drogę — pewną, wypróbowaną i znaną!

Lista Nr 7. Związek Ojczyzny (konserwatyści, więźniowie polityczni i zesłańcy, chrześcijański demokraci)

Do Litwy sukcesu

Program wyborów do Sejmu Związku Ojczyzny kardynalnie się różni od programów wszystkich pozostałych partii:

- * Program Związku Ojczyzny opiera się na analizie przyczyn ujemnych stron życia politycznego Litwy — braku zaufania do państwa, populizmu, kryzysu prezydenckiego, skandalu wokół finansowania partii — i proponuje sposoby usunięcia przyczyn prowadzących do negatywnych zjawisk, nie tylko beznadziejnej walki z ich skutkami.

- * Związek Ojczyzny za najważniejsze zadania polityczne tego okresu uważa umacnianie państwa i społeczeństwa, zniszczenie korzeni populizmu, zwrócenie głównej uwagi na umocnienie rodziny, wspólnoty, szkoły, Kościoła;

- * Związek Ojczyzny proponuje zmniejszenie korupcji oraz budowę praworządnego państwa, doskonalenie administracji państwowej, konsekwentne ugrunтовanie nowej administracji publicznej oraz zwiększenie przejrzystości we wszystkich ogniach administracji państwowej;

- * Związek Ojczyzny uważa, że dla stałego i szybkiego rozwoju gospodarczego szczególne znaczenie posiada ekonomika wiedzy; majątek Litwy — to nie zasoby naturalne, lecz zdolni ludzie.

- * Te założenia programowe Związku Ojczyzny określają też podstawowe kierunki, które będą przestrzegane w działalności politycznej po wyborach do Sejmu.

lesteśmy przekonani, że właśnie konser-

watywna myśl może najlepiej rozstrzygnąć powstałe dziś w naszym państwie trudności rozwojowe, ponieważ żadna inna ideologia polityczna nie udziela tak wiele uwagi państwu, społeczeństwu, rodzinie, moralności.

- * Od pomyślnego rozwoju tych wspólnoty dziedzin zależą właśnie najważniejsze dla każdego człowieka sprawy: wysokość emerytur i wynagrodzeń, poziom przestępczości i korupcji, realna niezależność państwa.

- * W programie konsekwentnie przestrzegamy następujących istotnych założeń:

- * społeczeństwo i państwo są ważniejsze niż gospodarka, ponieważ te dziedziny są dziś bardziej zaniedbane;

- * wspólnota i rodzina są dziś ważniejsze niż wolność bez granic oraz indywidualizm bez odpowiedzialności;

- * zobowiązania programowe i osiągnięte wyniki powinny być „wymierne”, aby społeczeństwo widziało, jak są wcielane w życie.

Nasze najważniejsze zobowiązania:

I. Mocne społeczeństwo

- * wcielić w życie systematyczny państwowy program pomocy rodzinie, utworzyć Ministerstwo Rodziny i Dobrobytu Społecznego;

- * żyjących w związku małżeńskim członków rodziny w roku ukończenia przez dziecko 18 lat zwolnić od podatku dochodowego od mieszkańców;

- * uzależnić wielkość emerytury od liczby

wychowanych do osiągnięcia wieku dojrzałego dzieci oraz ich zarobku;

- * członkom rodziny, żyjącym w związku małżeńskim, nieopodatkowane minimum zwiększyć do 350 litów (obecnie wynosi 290 litów);

- * wspólnotom terytorialnym przełać 2 odsetki podatku dochodowego mieszkańców tej wspólnoty (z wyjątkiem osób, które mają inne życzenie);

- * stworzyć wspólny komitet przedstawicieli rządu i Kościoła, który by opracował odpowiedni wzór finansowania działalności wspólnot religijnych;

- * w szkołach wprowadzić obowiązkowe lekcje wartości rodzinnych, wychowania obywatelskiego i w duchu narodowym, więcej uwagi poświęcać osobowości ucznia, rozwojowi nawyków obcowania, przygotowywać uczniów nie tylko do zawodu, lecz i do życia;

- * w szkołach ogólnokształcących wprowadzić standardowe publiczne informowanie społeczeństwa, rodziców i uczniów o osiągnięciach szkoły;

- * z myślą o zaszczepieniu patriotyzmu, dumy i godności narodowej ufundować państwową nagrodę „Litwy sukcesu”, nadawaną za osiągnięcia w sferze kultury, przedsiębiorczości, sportu, będące dowodem tego, że Litwini należą do najlepszych w Europie;

- * w celu przywrócenia autorytetu nauczycieli i lekarzy w społeczeństwie, w ciągu 4

lat uposażenia nauczycieli i lekarzy zwiększyć dwukrotnie;

- * dopiąć tego, aby finansowanie opieki lekarskiej z budżetu państwowego stanowiło 5,5-6 proc. produktu krajowego brutto;

- * zwiększać konkurencję na rynku farmaceutycznym i w ten sposób obniżyć ceny leków, sprzyjać sprowadzaniu na Litwę tańszych, lecz bardziej jakościowych leków;

- * w miejscowościach wiejskich dla każdego starostwa przydzielić inspektora policji, zaopatrzonego w środek transportu;

- * w ciągu 4 lata poziom ubóstwa na Litwie zmniejszyć z obecnych 15 proc. do 10 proc., a na wsi — z 30 do 15 proc.

II. Silne państwo

- * stworzyć i przystąpić do wcielania w życie narodowej strategii ochrony systemu politycznego Litwy przed wpływem Rosji;

- * wcielić w życie założenia programowego finansowania oraz inne ustalenia nowej administracji publicznej, kontynuować programy schyłku biurokracji;

- * dążyć do tego, aby Litwa w sprawozdaniach, publikowanych przez Transperancy International znalazła się wśród dziesiątki najmniej skorumpowanych krajów;

- * zakazać reklamy politycznej w telewizji i radiu, niemniej z funduszy GKW organizować programy analityczne na wszystkich kanałach TV, dbać o przejrzystość partyjnych finansów;

- * skłaniać partie polityczne do zakładania własnych ośrodków analizy strategicznej,

Zgodnie z 51 artykułem części 2 Ordynacji Wyborczej do Sejmu RL Główna Komisja Wyborcza publikuje programy wyborcze list kandydatów do Sejmu RL.

(Dokończenie na str. 4)

(Dokończenie ze str. 3)

III. Mocna gospodarka

- * nie zmieniać części PKB w budżecie narodowym, otrzymywanej z podatków — 35 proc. PKB;
- * zachować nie większy niż 2 proc. deficyt fiskalny PKB;
- * zmniejszyć podatek od osób fizycznych do 24 proc., a nieotrzymane dochody zrekompenzować rosnącymi dochodami z podatku od nieruchomości;
- * w 2006 r. przygotować i podpisać nowe Porozumienie Narodowe;
- * złożyć Ministerstwo Wiedzy Ekonomicznej i połączyć rozproszone po różnych resortach instytucje tej branży;
- * stworzyć narodowy system innowacji, zmierzać do zakładania specjalnych funduszy kapitału ryzyka, mikropożyczek, kapitału „nasiennego”, jako najważniejszych

środków wspierania początkującej przedsiębiorczości drobnej i średniej;

- * rozwijać technologię „Saulėtekio slėnis” oraz inne wyższe technologie, zakładać w tym celu instytuty przekazywania technologii;
- * sprzyjać współpracy nauki i przedsiębiorczości poprzez zmianę trybu finansowania instytucji naukowych;
- * udoskonalić poszukiwanie inwestycji zagranicznych poprzez zaproszenie do inwestowania przedsiębiorstw o wysokich technologiach;
- * europejskie fundusze pomocy regionalnej priorytetowo skierować na naukę i oświatę oraz do regionów zacofanych gdzie część PKB, przypadająca na jednego mieszkańca jest mniejsza niż 75 proc. średniej na Litwie;
- * znaczną część funduszy strukturalnych

UE przeznaczyć na przedsiębiorczość drobną i średnią na wsi i w mniejszych miastach;

- * rozwijać system oświaty mieszkańców wsi i mniejszych miast, nauczyć gospodarzy przygotowania planów biznesu i projektów inwestycyjnych;
- * stworzyć specjalny system zachęty prawnej i finansowej, sprzyjający rozwojowi „biznesu rodzinnego”;
- * dążyć do tego, aby po 4 latach na Litwie były najłatwiejsze w całej UE procedury zakładania oraz zamykania przedsiębiorstw drobnych i średnich;
- * dążyć do tego, aby po 4 latach gęstość przedsiębiorstw drobnych i średnich wzrosła dwukrotnie;
- * dążyć do tego, aby po 4 lata Litwa pod względem gęstości przedsiębiorstw drobnych i średnich przodowała w regionie;

* dążyć do tego, aby po 4 latach wydatki litewskiej gospodarki według danych Eurostatu osiągnęły 60 proc. średniej wydatności krajów, które wcześniej weszły w skład UE;

* dążyć do tego, aby po 4 latach na tabeli zdolności konkurencyjnej krajów, przedstawianej przez Światowe Forum Ekonomiczne, Litwa ugruntuowała się w pierwszej dziesiątce.

IV. Ciągłość polityki zagranicznej i obronnej

- * długofalowym celem polityki zagranicznej Litwy jest to, aby najbliższe sąsiadki Litwy — Ukraina, Białoruś i Mołdowa stały się członkami UE i NATO;
- * długofalowym celem polityki zagranicznej Litwy jest demilitaryzacja obwodu królewieckiego oraz znalezienie odpowiedniego rozwiązania jego statusu;

* Litwa będzie konsekwentnie przestrzegała założenia: gdy w Europie będzie więcej Ameryki, w Europie będzie mniej Rosji;

- * będziemy zmierzać do tego, aby UE przylączyła się do negocjacji Litwy z Rosją na temat odszkodowania za straty w okresie okupacji;
- * będziemy dążyć do wcielenia w życie ogólnoeuropejskich projektów infrastruktury energetycznej (gazu, elektryczności) w regionie bałtyckim;
- * siły zbrojne będą dostosowywane do standardów mobilności NATO, w dalszym ciągu będą wspierane społeczne organizacje obrony kraju, aktywna rezerwa wojskowa, strzelcy, ochotnicy, będzie zachowane wojsko poborowe.

Andrius Kubilius
przewodniczący Związku Ojczyzny**Lista Nr 8 Koalicja Rolandasa Paksasa (Partia Liberalnych Demokratów, Litewski Związek Ludowy „Za sprawiedliwą Litwę”****„Za porządek i sprawiedliwość”**

Koalicja będzie dążyła do najważniejszych celów, inicjując i realizując reformy systemowe: reformę konstytucyjną, reformę zarządzania państwem i reformę systemu prawnego, które w stosunkach ludzi i państwa zapewnią dominację prawa. Pozwala w sposób nowoczesny administrować państwem. Nieodzowność reform uzasadniają:

- nowa sytuacja Litwy po wstąpieniu Litwy do Unii Europejskiej,
- nowa długoterminowa strategia rozwoju państwa i społeczeństwa litewskiego,
- nowy pogląd na problemy ekonomiczno-socjalne.

Państwo

Zarządzanie państwem powinno opierać się na długoterminowej strategii, obowiązującej wszystkie instytucje państwa, a kompetencje oraz odpowiedzialność państwa i samorządów powinny być rozdzielone. Będziemy dążyć, aby

- były ustalone przejrzyste granice kompetencji i odpowiedzialności instytucji władzy, instytucje zarządzania państwem w strategiach swej działalności kierowały się zasadą konstytucyjną: instytucje władzy służą ludziom,
 - został wprowadzony przejrzysty i jasny system wynagrodzenia za pracę, obejmujący wszystkie stanowiska w państwie, przy tym różnica między najwyższym i najniższym wynagrodzeniem nie przekraczała siedmiu razy,
 - kodeks postępowania polityków i kodeks etyki urzędników państwowych zostały utrwalone w ustawach,
 - ustawowo został ustalony przejrzysty i racjonalny tryb finansowania partii politycznych i wyborów,
 - został zmieniony system wyborów do Sejmu i rad samorządowych, rezygnując z list partyjnych,
 - w ciągu 4 lat przejdź do dwuizbowego systemu partyjnego — izby wyższej i niższej.
- Samorząd**
- Rozwój samorządności — to istotny warunek budowy demokratycznego i odpowiedzialnego społeczeństwa. Sami obywatele powinni rozstrzygać sprawy swej społeczności. Będziemy dążyć, aby zostały przygotowane i realizowane programy gospodarcze, socjalne, rozwoju kulturalnego i inwestycji regionów oraz samorządów,
- budżet samorządów i pomoc państwa zależały bezpośrednio od warunków działalności gospodarczej samorządów jej efektywności oraz wskaźników socjalnych,
 - projekty budżetów państwa i samorządów były szeroko omawiane przed rozpatrzeniem w Sejmie,
 - zostały przygotowane poprawki do Konstytucji i innych ustaw, które uprawomoc-

niłyby bezpośrednie wybory merów i starostów.

Praworządność i ochrona prawa

Bezpieczeństwo mieszkańców powinno być jednym z głównych celów praworządności i kryteriów oceny działalności instytucji praworządności.

Będziemy dążyć, aby

- w Konstytucji zostało zapisane prawo obywateli, aby po zebraniu 100 000 podpisów obywateli — inicjować referendum w ważnych kwestiach dla społeczeństwa, jak też prawo obywateli do bezpośredniego zwracania się do Rządu Konstytucyjnego,
- praworządność była uchroniona przed podwójnymi standardami, korupcją, upolitycznieniem, dominacją decyzji politycznych nad prawem,
- został przyjęty kodeks postępowania sędziów,
- została zapewniona ochrona godności człowieka, praw i podstawowych swobód człowieka,
- w walce z przestępczością były stosowane nie tylko środki przymusowego oddziaływania, ale też stworzony system kontroli socjalnej,
- zostało zniesione przedawnienie w sprawie wielkich szkód wyrządzonych państwu, jego interesom ekonomicznym.

Będziemy szczególnie troszczyć się o to, aby praworządność ściśle obserwowana i kontrolowała wykonanie zamówień państwa na przetargi i transakcje prywatyzacyjne.

Prezydent

Koalicja opowiada się za aktywną rolą prezydenta w życiu kraju. Program prezydencki, obejmujący zobowiązania wobec Narodu i Państwa, powinien być uprawomocniony i realizowany konstytucyjnie. Należy konstytucyjnie ugruntować prawo Prezydenta, aby przed podpisaniem przyjętych przez Sejm aktów prawnych bezpośrednio zwracał się do Sądu Konstytucyjnego, gdy zaistnieją zastrzeżenia w sprawie tego, czy akty prawne odpowiadają Konstytucji.

Gospodarka i energetyka

- Decyzje wpływające na rozwój gospodarki Litwy, sytuację i przyszłość gospodarki, powinny być efektywne. Będziemy dążyć, aby
- został uproszczony system podatkowy,
 - dopiero po dyskusji społecznej i stworzeniu warunków dla przedsiębiorczości były przyjmowane ustawy regulujące przedsiębiorczość.
 - co najmniej połowa dochodów budżetu była przeznaczana na potrzeby społeczne, oświatę, kulturę, naukę, bezpieczeństwo ludzi,
 - został przygotowany program integracji

nauki i przedsiębiorczości, nauki i produkcji,

- w produkcji wspierano stosowanie nowoczesnych technologii informacyjnych, biotechnologii, innych wyższych technologii,

- zostało utworzone sprzyjające środowisko prawne i polityczne oraz infrastruktura do rozwoju drobnej i średniej przedsiębiorczości.

Szczególnie będziemy się troszczyli, aby Litwa pozostała krajem bezpiecznej energetyki jądrowej. Będziemy dążyć, aby oba bloki Ignalińskiej EA zostały zamknięte w warunkach finansowania przez Unię Europejską wymiany reaktorów na nowe i bezpieczne.

Będziemy starali się, aby

- zostały zmodernizowane inne czynne elektrownie oraz zrealizowany projekt mostu elektrycznego na Zachód,
- był rozwijany tranzyt gazu przez terytorium kraju,
- w dziedzinie importu surowców energetycznych została racjonalnie zredukowana liczba pośredników.

Rolnictwo

Rolnictwo Litwy — to strategiczny interes kraju, nieodzowny dla żywności i produkcyjnych potrzeb kraju — etnicznych, narodowej kultury i samoświadomości. Będziemy dążyć, aby

- było rozwijane nastawione na rynek, konkurencyjne rolnictwo,
- zostały stworzone warunki do równomiernego rozwoju gospodarczo-socjalnego wsi, odpowiadającego regionom,
- zostały stworzone sprzyjające warunki do kooperowania podmiotów rolnictwa,
- była zmniejszana konfrontacja producentów, przetwórców i organizacji skupu produkcji artykułów rolnych,
- bez względu na wielkość gospodarstwa rolnikom zostały zagwarantowane jednako-cenowe ceny skupu produkcji rolnej,
- była udzielana pomoc ekonomiczna młodym gospodarzom, zastosowano się o ich doskonalenie zawodowe,
- umacniały się wspólnoty wsi litewskiej,
- do końca zostały wyjaśnione przypadki rozkradania ziemi i przejrzyste zakońzony proces przywracania własności na ziemię,
- rząd stworzył efektywny system informacyjny rolnictwa i popierał naukę, studia i doradztwo rolnicze,
- na artykuły spożywcze była stosowana 5-proc. taryfa PVM,
- wspierano rolnictwo ekologiczne, popierano różną działalność na wsi — turystykę wiejską, rzemiosła i in.

Praca i opieka społeczna

Obowiązkiem państwa jest troszczyć się, aby w kraju był zapewniony wystarczający

poziom zatrudnienia. Likwidacja bezrobocia wśród młodzieży — to jedno z najważniejszych zadań władz. Podejmiemy środki, aby

- zmniejszała się różnica między 10 proc. najbogatszych i 10 proc. najbiedniejszych obywateli,
- została zapewniona możliwość każdego człowieka zarobienia na przeżycie dla siebie i swojej rodziny,
- ludziami, mającym niskie i średnie dochody, o 5-10 proc. został obniżony podatek od dochodów osób fizycznych,
- osobom, które utraciły pracę na 5 i mniej lat przed emeryturą i mającym odpowiedni staż pracy, była wypłacana cała emerytura,
- emerytury odpowiadały realnemu poziomowi utrzymania: minimalna emerytura z tytułu starości nie była niższa niż 80 proc. minimalnego wynagrodzenia.

Szczególną uwagę zwrócimy na to, aby została zrealizowana reforma środków opieki społecznej dla niepełnosprawnych, zapewnione prawa ludzi upośledzonych, możliwości ich zatrudnienia i integracji ze społeczeństwem.

Ochrona zdrowia

Bezpieczna, efektywna i powszechnie dostępna ochrona zdrowia — to cecha zdrowego państwa. Będziemy dążyć, aby

- były umacniane sieci regionalne, świadczące niezbędne usługi opieki zdrowotnej,
- zostało wprowadzone rzeczywiste ubezpieczenie zdrowia,
- środki, jakie przeznacza państwo na opiekę zdrowotną, były wykorzystywane przejrzysto i efektywnie.

Oświata, nauka i kultura

Powinno być przygotowane i przyjęte porozumienie narodowe, zobowiązujące do tego, aby co roku zwiększać środki przeznaczone na studia uniwersyteckie, naukę i rozwój eksperymentalny, aby asygnowania na studia w 2007 roku i na naukę w 2010 roku osiągnęły po 1 proc. PKB.

Będziemy dążyć, aby stale wrosły wydatki Unii Europejskiej i narodowe, przeznaczone na wychowanie zasobów ludzkich i od 2007 roku w narodowym podziale funduszy strukturalnych Unii Europejskiej stanowiły one co najmniej 40 proc.

Będziemy troszczyć się, aby ciągle zwiększały się wynagrodzenia doktorantów, nauczycieli i wykładowców i w 2007 roku osiągnęły średnią wynagrodzeń pracowników odpowiednich zawodów i kwalifikacji krajów Unii Europejskiej.

Bezpieczeństwo narodowe

Bezpieczeństwo mieszkańców i zamieszkałego przez nich środowiska — to integralna część bezpieczeństwa narodowego i główna troska odpowiednich służb. Będziemy dążyć, aby

- misje międzynarodowe, w których uczestniczą żołnierze litewscy, ściśle odpowiadały prawu międzynarodowemu, rezolucjom i sankcjom Narodów Zjednoczonych,
- państwo podejmowało konkretne działania w realizowaniu idei alternatywnej służby wojskowej, przechodząc stopniowo do zawodowej służby wojskowej,
- służby specjalne Litwy zamknęły drogę jakimkolwiek próbom rozwijania działalności litewskich i zagranicznych zorganizowanych grup przestępczych, przejawom terroryzmu i innym przejawom kryminalnym.

Polityka zagraniczna

Po wstąpieniu Litwy do Unii Europejskiej, polityka zagraniczna Litwy jest nieodłączna od ogólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej i w sposób naturalny łączy się z polityką wewnętrzną kraju. Będziemy dążyć, aby

- członkostwo Litwy w Unii Europejskiej pobudzało rozwój gospodarki kraju i stworzyło nowe możliwości rozwoju nauki i kultury Litwy, przyczyniło się do doskonalenia zawodowego mieszkańców Litwy,
- członkostwo Litwy w NATO zapewniło bezpieczne życie mieszkańców Litwy, zewnętrzne bezpieczeństwo kraju, przyczyniło się do rozwoju gospodarki, nauki i technologii Litwy,
- Litwa została członkiem Organizacji Współpracy i Rozwoju Gospodarczego, efektywnie wykorzystywała członkostwo we wszystkich organizacjach międzynarodowych,
- działalność przedstawicieli Litwy, wybranych do Parlamentu Europejskiego przyczyniła się do pomocy Unii Europejskiej Litwie,
- obywatele Litwy, wyjeżdżając za granicę, czuli konkretną troskę i opiekę państwa,
- Litwini na wychodźstwie mogli jak najaktywniej uczestniczyć w realizowaniu ważnych dla Litwy projektów i byli wiarygodnymi popularyzatorami interesów Litwy.

Zadaniem państwa jest rozwijanie dobrych stosunków między państwami w Europie Środkowej i Północnej, w regionie Morza Bałtyckiego, aktywne współpracowanie z naszymi tradycyjnymi partnerami — Polską i państwami bałtyckimi. Będziemy dążyć do nowych korzystnych dwustronnych stosunków z Rosją i Ukrainą, będziemy składali propozycje w sprawie udziału tych państw we wspólnych projektach oraz programach Unii Europejskiej i NATO.

Będziemy dążyć do korzystnej dla Litwy współpracy, jak też rozwoju demokracji w innych krajach NWP, w sąsiedniej Białorusi, krajach Kaukazu oraz Azji Środkowej.

Członkowie koalicji

6 lipca 2004 r.

Lista Nr 9. Narodowa Partia „Droga Litwy”**Przywrócenie sprawiedliwości**

Celem „Drogi Litwy” (DL) jest budowa i umacnianie demokratycznego państwa prawa. W naszym państwie ustawa oraz wartości konstytucyjne są wyżej od urzędników, instytucji, partii lub organizacji politycznej, niezależnie od ich rangi.

Jednym z głównych priorytetów DL jest ugruntowanie bezpieczeństwa osoby, osobistych przyrodzonych praw i swobód oraz majątku (jej domu i przedsiębiorczości), jak też ustawowe realizowanie odpowiedzialności karniej za rozszerzoną przestępczość korupcyjną oraz za strategię antykorupcyjną.

Potencjał gospodarczy

Dzisiaj Litwa zajmuje ustabilizowaną pozycję między krajami demokratycznymi świata, których gospodarka rośnie najszybciej (spośród krajów postsowieckich Litwę pod wzglę-

dem tempa swego wzrostu zdolaly wyprzedzić tylko Tadżykistan, Armenia i Kazachstan).

Na ten unikalny rozwój gospodarczy naszego kraju wpłynęło to, że po zliberalizowaniu handlu i innej działalności gospodarczej pod względem przedsiębiorczości nasze państwo jest już praktycznie zintegrowane z Unią Europejską.

Nowe czynniki

Nowym czynnikiem, który będzie miał wpływ na środowisko przedsiębiorczości kraju, jest handel zagraniczny z krajami trzecimi, tj. nie należącymi do UE, uzgodnienie środków reżimu i cel importowanych oraz innych czynników ochrony handlowej.

Jeszcze jeden nowy ważny czynnik jest związany z tym, że już w tym roku na Litwę

dotrą pierwsze wypłaty z funduszy strukturalnych UE. Ich część przeznaczony się na przekwalifikowanie pracowników, stosowanie i modernizowanie kształtowania rynku. Przewiduje się, że pomoc z funduszy strukturalnych i specjalnych Unii Europejskiej otrzyma ponad 13 tys. litewskich przedsiębiorstw, dlatego więc można prognozować dalszy wzrost krajowego produktu brutto (w projekcie dokumentu wspólnego programowania z Funduszem Strukturalnym UE przewidziano na finansowanie dziedziny gospodarki kraju otrzymać 792,1 mln euro, a z funduszu specjalnego — 543,5 mln euro).

Na tempo planowanego wzrostu gospodarki krajowej mogą mieć wpływ następujące procesy:

Po pierwsze, dzisiaj na Litwie zaczyna już bra-

wać wykwalifikowanej siły roboczej, zarówno w sektorze budownictwa, jak i innych, gdzie są potrzebni wykształceni pracownicy. Tym bardziej, że wynagrodzenia w naszym kraju są prawie 8-10 razy niższe niż wynosi średnia UE. Prócz tego, grupy młodzieży litewskiej są bardzo aktywne, mobilne, więc istnieje bardzo wielka możliwość odpływu siły roboczej.

Po drugie, mobilność siły roboczej może warunkować szara ekonomia, która na Litwie wynosi od 15 do 19 proc. krajowego produktu brutto, a liczba nie zarejestrowanych, wynajmowanych pracowników — ponad 100 tys.

Po trzecie, w kraju dotychczas zachowało się nieuropejskie brzemie wpłat ubezpieczenia socjalnego (od 2000 r. zwiększono je z 30

do 34 proc. dla porównania: na Łotwie — 25 proc., w Estonii — 26 proc.). Mówiąc inaczej, na Litwie nie jest uzgodniona polityka pracy i podatków, a konkurując w Unii Europejskiej koniecznie musimy obniżyć podatki dla siły roboczej, gdyż tylko w ten sposób obniżyłyby się koszty własne towarów, wrosłyby obrót przedsiębiorstw, zwiększyłyby się wynagrodzenia pracowników i jednocześnie umacniałyby się ich motywacja do pracy, jak też podnosiłaby się wydajność pracy (proponowane dziś przez rząd sztuczne podnoszenie minimalnych zarobków stanie się tylko dodatkowym brzemieniem dla przedsiębiorstw i nietrudno jest prognozować, że koszty własne towarów jeszcze bardziej wzrosną).

(Dokończenie na str. 5)

(Dokończenie ze str. 5)

Bezpieczeństwo każdego człowieka

Państwo powinno zapewnić prawa osobiste również każdego obywatela, bezpieczeństwo jego majątku. Zobowiązujemy się więc konsekwentnie zwalczać korupcję, zapewnić jasną odpowiedzialność moralną i materialną każdego urzędnika za swe działania, odpowiednie finansowanie i zaopatrzenie policji, poczynając od szeregowego pełnomocnika policji. Będziemy dążyć do tego, aby grzywny i kary odpowiadały wykroczeniu albo przestępstwu.

Zapewnienie sprawiedliwości

Zapewnimy efektywną praworządność, harmonijną działalność instytucji państwowych i klarowną odpowiedzialność instytucji. Już na wcześniejszych sta-

diach przygotowania projektów ustaw zostanie zaangażowane społeczeństwo i zainteresowane grupy. Ocenimy działanie każdego nowego aktu prawnego, angażując niezależnych ekspertów. Zapewnimy bezpłatną pomoc prawną państwa udzielaną osobom wspieranym socjalnie.

Dobrej jakości i dostępne wykształcenie

Udzielimy więcej samodzielności wspólnotom szkół (pedagogom i rodzicom) w rozstrzygnięciu kwestii treści wychowania, samorządności i in. Konsekwentnie będziemy kontynuowali renowację szkół, zaopatrzenie ich w komputery, zapewnimy wszystkim szkołom dostęp do internetu. Będziemy dążyć do wzajemnej konkurencji wyższych uczelni i wyższej jakości studiów. Finansowanie szkolnictwa wyższego

będziemy opierali na zasadzie „pieniądze w ślad za studentem”, a finansowanie instytucji naukowych — według zasady programów.

Wieloletnia i żywotne rolnictwo

Reforma rolna musi być zakończona bezzwłocznie — należy na to przeznaczyć finansowanie ze strony państwa i zapewnić nietykalność praw własności. Bezzwłocznie zrezygnuje się z niepotrzebnych ograniczeń handlu i dysponowania ziemią. Efektywnie i przejrzystie przydzielając środki z funduszy strukturalnych UE stworzymy sprzyjające warunki prawne, ekonomiczne i organizacyjne do rozwijania kooperacji. Będziemy popierali nowoczesne gospodarowanie, rolnictwo ekologiczne i różnorodność przedsiębiorczości wiejskiej.

Żywotna kultura — powszechnym majątkiem

Opowiadamy się za oszczędzaniem, pomnażaniem i najważniejszą, dostępnością wszystkim ludziom skarbów kultury Litwy. Popierając różnorodność inicjatyw w dziedzinie kultury, zajęcie dzieci i młodzieży poprzez programy edukacyjne, wychowamy aktywnych użytkowników kultury. Zrealizujemy programy modernizacji bibliotek i muzeów i przekształcimy te placówki kultury w ośrodki przyciągania. Nowoczesną infrastrukturę kultury będziemy tworzyli nie tylko w głównych ośrodkach Litwy, ale też w mniejszych miasteczkach.

Bezpieczna i ambitna Litwa w Europie i na świecie

Będziemy kontynuowali prowadzoną

dotychczas politykę zagraniczną i bezpieczeństwa, korzystnie dla Litwy zakończymy integrację z UE i NATO, dalej będziemy rozszerzali ogólną przestrzeń bezpieczeństwa i stabilności w naszym bezpośrednim sąsiedztwie (stosunki z Federacją Rosyjską, Kaliningradem, Białorusią, pozostałymi częściami WNP), będziemy popierali współpracę euroatlantycką na zasadzie wspólnych wartości. Będziemy mobilizowali siły polityczne Litwy, aby osiągnąć porozumienie w sprawie wyszczególnienia i zrealizowania długoterwałych interesów narodowych Litwy w Unii Europejskiej.

Przedstawiono tu krótki wariant programu Związku Liberałów i Centrum. Obszerny program ZLC — www.lics.lt

Lista nr 12. Akcja Wyborcza Polaków na Litwie

Akcja Wyborcza Polaków na Litwie jest regionalną partią centrum, w której zasadach programowych są i cechy lewicowe (opieka społeczna, opieka państwa), i prawicowe (wierność tradycjom chrześcijańskim i narodowym, zwrot ziemi i własności, własność prywatna) i która zrzesza głównie Polaków, jak też ludzi innych narodowości, mieszkających na wielokulturowej i wielonarodowościowej Wileńszczyźnie.

W programie AWPL przewidziano trzy podstawowe cele: zreformowanie Państwa Litewskiego na przykładzie postępowych demokracji zachodnich; ożywienie życia gospodarczego i społecznego Litwy oraz Wileńszczyzny, jak też stworzenie warunków, aby wszyscy obywatele Republiki Litewskiej, bez względu na ich narodowość, mogli całkowicie korzystać ze swych praw politycznych, ekonomicznych, socjalnych i narodowych. Ten program jest dalszym ciągiem wcześniejszych programów, które cieszyły się obszerną aprobatą wyborców Wileńszczyzny oraz całej Litwy. Program ten zawiera również postulaty organizacji rosyjskich, białoruskich, z którymi wspólnie startujemy na wyborach do Sejmu.

Rozwój gospodarki i socjalny Litwy

Dla większości mieszkańców Litwy obecnie podstawowym problemem jest znalezienie pracy albo zwiększenie otrzymywanych dochodów. Praca w tym kierunku będzie jednym z podstawowych zadań naszych przedstawicieli w Sejmie. Będzie ono wykonywane poprzez decyzje proponowanych ustaw, których celem jest:

- zmniejszenie bezrobocia: wprowadzenie ulg podatkowych dla podmiotów gospodarczych, tworzących nowe miejsca pracy, stworzenie sprzyjającego klimatu inwestorom zagranicznym oraz przedsiębiorcom litewskim, zwiększanie środków na zwalczanie bezrobocia i środków budżetowych samorządów na zatrudnienie osób zarejestrowanych w gieldach pracy;
- zwiększanie dochodów osób pracujących: podniesienie minimalnej płacy co najmniej do 800 Lt, obniżenie podatku dochodowego od osób fizycznych do 28 proc., wprowadzenie zróżnicowania podatkowego — obniżenie podatków dla osób zarabiających poniżej średniej krajowej.

Środki na realizowanie tych celów można uzyskać popierając zakładanie oraz rozwijanie prywatnych i zagranicznych wyższych uczelni, zmniejszając aparat urzędników oraz realizując reformę systemu wynagrodzeń dla urzędników, zwalczając szarą ekonomikę oraz kontrabandę.

Rolnictwo

W celu poprawy sytuacji rolników, będziemy dążyć:

- 1) do dodatkowych bezpośrednich wypłat rolnikom, pracującym na nieurodzajnej ziemi;
- 2) do ustalenia minimalnej ceny skupu mleka, na podstawie poziomu z 1999 r.;
- 3) do zachowania mieszkańcom wsi ulg w dostawach energii elektrycznej;
- 4) do przywrócenia ulg PVM w rolnictwie;
- 5) do sprzedawania olejów napędowych bez akcyzy wszystkim rolnikom, którzy zadeklarowali zasiewy;
- 6) do tego, aby bezzwłocznie, do końca 2005 r. zwrócić ziemię prawowitym właścicielom oraz ich spadkobiercom;
- 7) do zwrócenia samorządom kompetencji w kwestiach regulacji rolnych;
- 8) do tego, aby zezwolić rolnikom, którym z powodu przewlekłej reformy rolnej państwo nie zwraca prawa własności na ziemię, na korzystanie ze środków Unii Europejskiej na prawach z innymi rolnikami.

Samorząd i reformy administracji

Zamierzamy konsekwentnie realizować podpisane przez Litwę zasady Europejskiej Karty Samorządu. Samorządy są gotowe do przejścia funkcji w zakresie regulacji rolnych, administrowania podatkami oraz innych przekazanych w sposób sztuczny powiatom.

Będziemy domagali się większej niezależności finansowej samorządów. Ziemia i inny majątek, znajdujący się na terytorium samorządów, powinien być do dyspozycji samorządów.

Wszelkie zmiany administracyjne terytoriów można przeprowadzać wyłącznie na podstawie referendum w tej kwestii. Będziemy żądać wprowadzenia do samorządu kilku szczebli, aby pozostały dotychczasowe samorządy rejonowe, wprowadzenia jednostek samorządu niższego szczebla na przykładzie byłych rad gminnych.

Opieka społeczna i ochrona zdrowia

Przedstawiciele AWPL w Sejmie będą kontynuowali politykę wspierania rodziny, dążąc do umocnienia sytuacji rodziny i jej znaczenia jako podstawowej komórki społeczeństwa. Będziemy dążyć, aby zostały przyjęte ustawy broniące początku życia oraz akty prawne na przykładzie ustaw obowiązujących w Irlandii i Polsce, dołożymy starań, aby znacznie wzrosła pomoc finansowa rodzinom wychowującym dzieci — do 200-300 litów za drugie i każde następne dziecko.

Dla wspieranych socjalnie ludzi przygotujemy system pomocy samorządów, będziemy świadczyli różne nieodpłatne usługi, szkolenia i konsultacje. Będziemy kontynuowali poszukiwania środków pozabudżetowych na bezpłatne dodatkowe żywienie dzieci, organizowanie wypoczynku w czasie wakacji oraz na stypendia.

Będziemy dążyć do:

- podniesienia emerytur starczych oraz rent inwalidzkich do 70-80 proc. średniej płacy;
- stworzenia warunków, aby każde niesprawne fizycznie dziecko miało możliwość nauki w szkole ogólnokształcącej;
- zniżek dla emerytów, inwalidów i osób wspieranych socjalnie przy zakupie leków;
- utrzymania dotychczasowej sieci szpitali rejonowych i innych placówek opieki zdrowotnej.

Oświata i kultura

Szkoły z polskim, rosyjskim, białoruskim językiem nauczania na Litwie zapewniają wysoki poziom wykształcenia. Ponad 60 proc. abiturientów tych szkół co roku wstępuje do wyższych uczelni.

Jednakże niektóre działania Ministerstwa Oświaty i Nauki oraz poszczególnych samorządów Litwy zmierzają do pogorszenia dotychczasowej sytuacji szkół mniejszości narodowych, a przyjęty nowy system finansowania oświaty może doprowadzić do zlikwidowania ponad połowy tych szkół. Dlatego będziemy żądać aby:

- ustalony został odpowiedni współczynnik finansowania szkół mniejszości narodowych, który pozwoliłby na całkowite wykonanie planów wychowawczych. Dla zapewnienia wykonania planu wychowawczego należy wobec

szkół wiejskich stosować współczynnik 1,4 (aktualnie 1,1), a wobec szkół miejskich — współczynnik 1,2 (aktualnie 1,1);

- obowiązków egzaminu z ojczystrych języków — polskiego, rosyjskiego i białoruskiego — powinny powrócić na listę egzaminów obowiązkowych;
- dla uczniów klas I-XII należy regularnie tłumaczyć i wydawać podręczniki przedmiotowe w języku ojczystym.

Będziemy dążyć, aby jak najszybciej zostały podpisane umowy międzynarodowe w sprawie uznania dyplomów i stopni naukowych zagranicznych szkół wyższych.

Stosunki narodowościowe

Po wstąpieniu Litwy do Unii Europejskiej, gdzie obowiązują wysokie standardy ochrony praw człowieka oraz mniejszości narodowych, AWPL będzie dążyć, aby wszystkie przyjęte na Litwie akty prawne związane z mniejszościami narodowymi odpowiadały standardom UE, aby były nie zapisanymi na papierze, a realnie działającymi ustawami, na których mogłyby oprzeć się i skorzystał każdy obywatel.

Parlamentarzyści z ramienia AWPL zobowiązują się do obserwowania, jak na Litwie przestrzega się wyższości ustaw europejskich wobec ustaw krajów w kwestiach mniejszości narodowych; dążyć do tego, aby Sejm nowej kadencji ratyfikował Europejską Kartę Języków Regionalnych oraz mniejszości; aby po zmianie ustawy krajowej o mniejszościach narodowych nie pogorszyły się prawa, jakie posiadają już mniejszości narodowe, szczególnie używanie języka ojczystego w miejscach zwartego zamieszkania mniejszości narodowych; inicjowania nowelizacji ustawy o obywatelstwie, aby też należący do mniejszości narodowych obywatele Litwy uzyskali prawo do posiadania podwójnego obywatelstwa.

AWPL uważa, że na Litwie powinny obowiązywać poniżej wyszczególnione standardy, dotyczące wymagań liczbowych dla odpowiednich mniejszości narodowych:

- w miejscowościach, które zwarcie zamieszkuje mniejszości narodowe (ich przedstawiciele stanowią co najmniej 10 proc. mieszkańców), ich językom ustawowo powinien być przyznany status języków lokalnych równoległe z funkcjonującym

językiem państwowym (język polski — we wszystkich samorządach i gminach Wileńszczyzny, jak też w Wilnie, język rosyjski — w mieście Wilnie, Kłajpedzie i Visaginiasie, język białoruski — w Nowej Wilejce).

W wyszczególnionych miejscowościach napisy publiczne, nazwy informacyjne, komercyjne oraz topograficzne obok języka litewskiego powinny być pisane w języku mniejszości narodowych (w nazwach — tradycyjna, oryginalna wersja);

- imię i nazwisko jest sprawą godności i niepodzielnej wartości każdego człowieka, każdy ma prawo posługiwania się nimi w oryginalnej wersji języka ojczystego;
- wobec mniejszości narodowych nie mogą być stosowane progi wyborcze, a granice jednomandatowych okręgów wyborczych powinny zgadzać się z granicami regionów, w których mieszkają mniejszości narodowe;
- budynki, ziemia i inne nieruchomości, które stanowiły własność polską, rosyjską, białoruską lub żydowską, organizacji społecznych i wspólnot religijnych lub są prywatną własnością obywateli Litwy należących do mniejszości narodowych, powinny być im zwrócone niezwłocznie w naturze, a jeśli jest to niemożliwe — to muszą być wypłacone kompensaty.

W polityce wizowej państwa muszą być przewidziane znaczące ulgi w ruchu granicznym oraz ulgi dla osób, mających krewnych w sąsiednich krajach.

Dziedzina duchowa społeczeństwa

Wszystkie zasady moralne, takie jak konieczność rzetelnej działalności, piastowanie tradycji chrześcijańskich i patriotyzmu, istnienie symboliki chrześcijańskiej w miejscach pracy naszych przedstawicieli uważamy za rzecz podstawową. Będziemy bronili wartości katolickich, właściwych wspólnocie Polaków Wileńszczyzny jak też będziemy uznawali i tolerowali osoby wyznające inne tradycyjne religie wielokulturowej Litwy.

W naszej działalności również nadal będziemy rozszerzali współpracę z przedstawicielami duchowieństwa, zwłaszcza w kwestiach wychowania młodzieży, pomocy osobom pozostającym w ubóstwie i zaniedbanym, jak też deklarujemy wielostronne poparcie i pomoc parafiom.

Lista Nr 13. Litewski Związek Narodowców**Wybieram Litwę**

Litewski Związek Narodowców (dalej LZN) dąży do zachowania i zrealizowania zasady zapisanej w Konstytucji Republiki Litewskiej, że „Państwo Litewskie jest niezależną demokratyczną republiką”. LZN podkreśla priorytet Narodu w państwie jako suwerenność. Narodowcy proponują, aby zmienić ustrój polityczny Litwy według zasady: państwo powinno służyć Narodowi.

LZN przestrzega zasady, że obecny chaos

obywatelski można przezwyciężyć tylko w istocie powracając do litewskiej tożsamości naszego państwa i umacniając ukształtowane w ciągu stuleci podstawy moralne społeczeństwa litewskiego oraz umacniając rodzinę, jako podstawę żywotności Narodu.

Narodowcy i państwo narodowe

LZN będzie konsolidował obywateli i wszystkie formacje państwa do umocnienia wartości narodowych i budowy powszechnej pomyślności. Państwo powinno być autentycznym wcieleniem woli i ducha Narodu, nie jest ono przeznaczone do zaspokajania korzyści osobistych. Narodowcy wzywają wyborców, aby głosząc wyrazili wolę Narodu, i podkreślając ich odpowiedzialność za wybór nowej władzy.

Podstawowe hasło LZN na wybory Sejmu

2004 r. — „Wybieram Litwę” — podkreśla pierwszeństwo celów jednoczących Naród. Narodowcy będą współpracowali z innymi partiami politycznymi tylko wtedy, gdy będą one jasno opierały się na zasadach interesów Narodu. LZN przyczyni się również do budowy wielopartyjnego ustroju politycznego w kraju, będzie dążył do jego umocnienia, do życia politycznego kraju zostanie zwrócone pierwszeństwo wartości duchowych.

Sprawy wewnętrzne

Wychowanie społeczeństwa obywatelskiego Zgodnie z przekonaniem narodowców, oparte na narodowych wartościach moralnych wychowanie społeczeństwa obywatelskiego jest jednym z najskuteczniejszych sposobów zapewnienia narodowego bezpieczeństwa, pomyślności państwa i społeczeństwa, kosztujących bez porównania mniej niż policja, sądy, więzienia lub pokaleczeni rodacy.

Szkoła powinna stać się jednym z najważniejszych ognisk wychowania narodowo-patriotycznego, opierać się na źródłach naszej kultury narodowej i wartościach moralnych. Szkoła powinna rozwijać zetelną, wykształconą, pracowitą, uświadomioną narodowo jednostkę, jasno pojmującą swą

wież z narodem, ojczystym krajem, dobrze obeznaną z historią swego narodu i państwa, gotową bronić i rozwijać Państwo Litewskie pracą, nauką i ofiarnością. LZN będzie dążyć do tego, aby skutecznie była finansowana również oświata dorosłych.

Język państwowy Język litewski jest językiem państwowym Republiki Litewskiej i wszyscy jej obywatele powinni w swoim językiem. Każda próba, aby obok języka litewskiego wprowadzić w życie publicznym kraju inne języki, jest niedopuszczalna i niezgodna z prawem. Powinniśmy zachować, doskonalić i wzbogacać język litewski.

Kultura narodowa Odnowa kultury, opartej na wartościach duchowych i materialnych narodu, jest gwarancją żywotności narodu. Będąc otwarta na świat nasza kultura nie powinna utracić swoistości narodowej.

Nauka i studia narodu Szczególnie wiele uwagi narodowcy poświęcą szkolnictwu wyższemu i naukowo-twórczej działalności, dążąc do przygotowania specjalistów posiadających nie tylko wiedzę niezbędną we współczesnym życiu, ale też intelektualistów, potrafiących rządzić państwem i umacniać jego potęgę.

Rozwijanie i konsolidowanie litewskości

na całym świecie W celu umocnienia dążenia do wolności narodu litewskiego, jego żywotności, powinniśmy popierać i pomagać w ożywieniu samoświadomości narodowej Litwinów etnicznych, aktywnie popierać wysiłki rozproszonych na całym świecie Litwinów w zachowaniu ducha narodowego, rozwijaniu i umacnianiu wspólnot litewskich poza granicami Litwy.

Mniejszości narodowe Naród litewski w ciągu całej swej historii współżył z ludźmi innych narodowości i innych wyznań na Litwie. Taka zgoda i obcowanie powinniśmy zachować i pielęgnować.

Polityka imigracyjna Nie do przyjęcia jest nielegalne przybywanie mieszkańców innych narodów na Litwę, takie osoby bowiem często przyczyniają się do wzrostu zjawisk kryminalnych i antyspołecznych, zwiększają zagrożenie dla porządku publicznego, bezpieczeństwa prawowitych mieszkańców Litwy.

Praworządność i publiczne administrowanie LZN wspólnie z innymi siłami politycznymi będzie dążyć do umocnienia prawnych fundamentów państwa, obrotu uznanych w Unii Europejskiej zasad praw i wolności człowieka, wymagań

bezpieczeństwa społecznego, a jednocześnie też zwiększać zaufanie i szacunek obywateli do swego państwa.

Rozwój gospodarki Podstawą gospodarki Narodu jest własność prywatna i stosunki rynkowe. Jednakże państwo powinno zachować skuteczny wpływ na obiekty infrastruktury, od których zależy jego żywotność. Gospodarka musi być rozwijana tak, aby jak największej ludzi stało się właścicielami i umacniała się ekonomicznie średnia warstwa społeczeństwa. Można to osiągnąć wyłącznie popierając przedsiębiorstwa społeczeństwa, stwarzając warunki do rozwoju przedsiębiorczości drobnej oraz średniej.

Priorytety gospodarki Litwa powinna stać się krajem intensywnego tranzytu towarów i turystyki. Powinniśmy skutecznie wykorzystywać pomoc funduszy Unii Europejskiej, rozwijając infrastrukturę dróg, kolei i transportu powietrznego, system hoteli i usług. Litwa powinna też stać się aktywnym państwem morskim, odpowiednio wykorzystywać swe wybrzeże, umacniać swe porty i flotę handlową, morze bowiem pozwala intensywnie rozwijać bezpośrednie stosunki gospodarcze z dalszymi krajami.

(Dokończenie na str. 7)

(Dokończenie ze str. 7)

- doskonalic tryb wspieranych przez państwo studiów, zwiększać pomoc wspieranej socjalnie młodzieży w dążeniu do uzyskania wyższego wykształcenia, zapewnić bardziej sprzyjające warunki zwrotu kredytu dla pozostających na Litwie specjalistów;

- ustalić wyższym uczelniom uzasadnione zamówienia państwowe, które pozwoliłyby efektywniej wykorzystywać finansowanie państwowe, zmniejszać dublowanie w przygotowaniu specjalistów;

- na zamówienia państwowe w zakresie badań naukowych powinny być ogłaszane przetargi;

- dążyć do tego, aby przygotowanie zawodowe ściśle opierało się na potrzebach oraz prognozach rynku pracy, jak też było uzgadniane z perspektywami rozwoju gospodarki państwa;

- wraz z umacnianiem wpływu i zagrożeń globalizacji, pielęgnować dziedzictwo kulturalne narodu, popierać działalność twórczą i różnorodność sztuki, jak też powszechną dostępność kultury;

- wspierać udział stowarzyszeń w działalności oświatowej i kulturalnej;

- przygotowywać i wspierać programy, przeznaczone na tworzenie i działalność spółdzielni, stowarzyszeń, inicjatywy w zakresie zatrudnienia i tworzenia miejsc pracy oraz dla udziału w rozstrzygnięciu lokalnych problemów w miejscowościach wiejskich.

Kierunek trzeci — rozwój gospodarki, zapewniający bezpieczeństwo i sprawiedliwość socjalną społeczeństwa:

- zwiększać niskie i średnie realne dochody ludzi:

a) podnieść dochody mieszkańców, związane ze stosunkiem pracy, minimum nieopodatkowanych dochodów do 350 Lt miesięcznie i nie opodatkowywać dodatkowo 50 Lt za pierwsze i po 70 Lt za każde następne dziecko;

b) stosować wobec dochodów związanych ze stosunkiem pracy progresywne taryfy podatków od 15 proc. do 45 proc. Część płacy od nieopodatkowanego minimum dochodów do 800 Lt opodatkować taryfą 15 proc., część między 801 Lt i 1500 Lt — taryfą 25 proc., między 1501-3000 Lt — taryfą 33 proc., między 3001-5000 — taryfą 40 proc., część płacy, przekraczającą 5 tys. Lt — taryfą 45 proc. Stosowanie takiej taryfy opodatkowania pozwoliłoby osobom, otrzymującym wynagrodzenie do 1500 Lt, zwiększyć realne dochody o 125 Lt miesięcznie;

- kompensować rodzinom o małych i średnich dochodach opłatę VAT za ogrzewanie mieszkania;

- udzielać skutecznej pomocy na rozwój drobnej i średniej przedsiębiorczości oraz gospodarowania na wsi, wykorzystując do tego środki funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, popierać wynajmowanie (leasing) i udzielanie ulgowych kredytów, stosować ulgi podatkowe, rozszerzać infrastrukturę poszukiwania i analizy rynku towarów, podnosić kwalifikacje przedsiębiorców i rolników;

- realizować aktywną politykę poszukiwania nowych rynków i rozszerzania posiadanych;

- stworzyć lepsze warunki do ruchu spółdzielczego, stosować skuteczne ulgi podatkowe, popierać powstawanie związków spółdzielczych, mogących konkurować na rynkach UE;

- stworzyć warunki prawne i ekonomiczne do produkcji i wykorzystywania biopaliwa, w tym celu rozszerzać obszary potrzebnych zasiewów, zwiększać zatrudnienie i dochody mieszkańców wsi. (Na produkcję biopaliwa byłoby wykorzystane około 60 000 ton ziarna i 120 000 ton rzepaku, obszary zasiewów zwiększono by o 6000 ha, stworzono około 4 tys. miejsc pracy);

- producentom energii elektrycznej stworzyć warunki techniczne do sprzedaży energii elektrycznej na rynku krajów UE — połączyć system energetyczny Litwy z systemem energetycznym UE;

- rozszerzać wykorzystanie lokalnych oraz odnawiających się zasobów energii;

- przeznaczać pomoc państwa dla inwestycji, pozwalającą na zmniejszenie strat ciepła przy ogrzewaniu domów mieszkalnych, zrealizować program modernizacji domów wielomieszkalniowych;

- rozwijać transport wszystkich rodzajów oraz ośrodki logistyczne w kierunku ich efektywnego współdziałania (intermodalności);

- dopiąć tego, aby do 2010 r. dwukrotnie zmniejszyła się liczba ludzi ginących i pokaleczonych na drogach Litwy w wyniku wypadków samochodowych;

- realizować politykę porządkowania odpadów zgodnie z zasadą „producent odpadów płaci za odpady temu, który je porządkuje”.

Kierunek czwarty — prawidłowa polityka socjalna i dostępna powszechnie opieka zdrowotna:

- zapewnić wzrost emerytur z tytułu starości zgodnie ze zmianami indeksu towarów konsumpcyjnych oraz wzrostem ekonomiki, dążąc do zmniejszenia ich oderwania od dochodów, jakie osoba miała z pracy;

- zrównoważenie państwowego funduszu ubezpieczeń społecznych musi być zapewnione bez naruszenia zasad solidarności;

- wszystkim ludziom w wieku emerytalnym zapewnić źródło ich utrzymania;

- dopomóc nie pracującym ludziom w wieku przedemerytalnym w powrocie do aktywnej działalności ekonomicznej oraz

zapewnić im gwarancje socjalne;

- pracę matki w domu należy uprawomocnić jako pracę wagi państwowej, zasługującą na wynagrodzenie i gwarancje socjalne;

- ustawowo i systemem kontroli bronić pracownika przed samowolą i wykorzystaniem przez pracodawców, popierać działalność związków zawodowych i powstawanie rad pracowniczych;

- podnosić poziom i rozszerzać sieć zapewnienia usług socjalnych dla osób w podeszłym wieku;

- przeznaczać więcej środków na kształtowanie funduszu socjalnego mieszkania;

- stosować ulgi podatkowe wobec tych przedsiębiorstw, które tworzą nowe miejsca pracy i zatrudniają bezrobotnych;

- zwiększać część usług socjalnych, przekazywanych w drodze konkursu i umów

organizacjom pozarządowym (stowarzyszeniom);

- różne programy opieki społecznej, przeznaczone osobom niepełnosprawnym, finansować nie tylko poprzez ich stowarzyszenia, ale też poprzez samorządy;

- więcej uwagi i środków przeznaczać na rozwijanie zdrowego trybu życia;

- umacniać opiekę zdrowotną społeczeństwa;

- rozszerzać sieć wyposażonych nowoczesnie gabinetów praktyki ogólnej w miejscowościach wiejskich;

- utrzymać racjonalną sieć szpitali rejonowych, w sposób kardynalny rozstrzygać problem ich zadłużenia;

- restrukturyzację sieci szpitali uzgadniać z rozszerzaniem podstawowych usług medycznych i usług socjalnych;

- rozszerzać sektor pielęgniarstwa i połączyć go ze świadczeniem usług socjal-

nych;

- popierać produkcję na Litwie leków i środków medycznych;

- zmienić tryb refundacji leków, stosując refundowanie leczenia choroby zgodnie z zatwierdzonymi metodami leczenia;

- przekazać placówkom zdrowotnym majątek od ich założycieli, aby kasy chorych oceniały w wydatkach na usługi również jego amortyzację, albo w metodyce kształtowania budżetów samorządowych przewidzieć wskaźniki, oceniające amortyzację majątku.

Jesteśmy zdecydowani i gotowi służyć Litwie. Zwracamy się do wszystkich obywateli naszego państwa, wzywając do poparcia zasad chrześcijańskiej demokracji i zaufania im jako niezawodnym etapom w życiu społeczeństwa Litwy.

Rzetelną pracą tworzymy pomyślność każdej rodziny, jednostki i całej Litwy!

Jak wypełnić kartę do głosowania

1. Zaznaczcie listę kandydatów jednej partii politycznej bądź koalicji.
2. Z zaznaczonej listy wybierzcie 5 kandydatów, którym oddajecie pierwszeństwo i ich numery wpiszcie do kratek w dolnej części karty do głosowania (po wyborach kandydaci każdej rankingowej listy zostaną wpisani według nowej kolejności na podstawie ilości głosów pierwszeństwa).

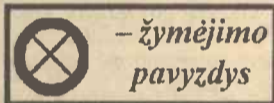

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMAI

RINKIMŲ BIULETENIS

2004 M. SPALIO 10 D.

DAUGIAMANDATĖ RINKIMŲ APYGARDA

– žymėjimo pavyzdys

PAŽYMĖKITE SĄRAŠĄ, UŽ KURĮ BALSUOJATE (ŽYMĖKITE TIK VIENĄ SĄRAŠĄ)

Žymėjimo laukelis	Sąrašo numeris	Partijos, koalicijos pavadinimas	Partijos vadovo vardas, pavardė / Koaliciją sudarančių partijų pavadinimai	Partijos emblema
☐	18	KOALICIJA „GEROVĖ“	(Lankininkų partija, Kalvių sąjunga)	
☐	19	PALMIŲ, KIPARISŲ IR KEDRŲ KOALICIJA „PIETŲ OAZĖ“	(Aukštųjų Afrikos palmių partija, Kiparisų giraitės partija, Bananų sąjunga)	
☐	20	PIETVAKARIŲ VĖJO PARTIJA	(Vėjas Vėjauskis)	
☐	21	DIDŽIOJO MOLIŪGO PARTIJA	(Moliūgas Geltonaitis)	
☐	22	LIEPŲ, AŽUOLŲ IR JOVARŲ SĄJUNGA „GIRIA“	(Medelis Liepaitis)	

GIOSY PIERWSZEŅSTWA (DO TYCH PÓL WPISZCIE NUMERY PORZĄDKOWE PIĘCIU KANDYDATÓW Z LISTY, NA KTÓRĄ GŁOSOWALIŚCIE, NAZWISK KANDYDATÓW NIE PISZCIE, LISTĘ KANDYDATÓW ZNAJDZIECIE W KABINIE DO GŁOSOWANIA).

152 191 178 160 163

Kandydaci, których numery wpiszecie do tych pól, otrzymają po jednym głosie pierwszeństwa.

Jeśli w polach głosów pierwszeństwa ten sam numer wyborczy kandydata zostanie wpisany kilkakrotnie, będzie zaliczony tylko jeden głos pierwszeństwa. Jeśli popełniliście omyłkę podczas wypełniania karty do głosowania, ale jeszcze nie wrzuciliście jej do urny, możecie poprosić o jej zamianę na nową. Na karcie do głosowania nie powinno być żadnych innych znaków.

SPOSÓB NA NUDE

*W co się bawić, gdy deszcz pada?
Czy jest na to jakaś rada?
Dobry pomysł – raz, dwa, proszę:
to parasol i kalosze.
Skoki żabie przez kałuże
i chlapanie takie duże.*

*Gdy deszcz pada: kap, kap, kap,
to parasol w rękę łap!
Nie siedź w domu, jak ten leń,
nudę szybko w uśmiech zmień.
Przez kałuże żwawo skacz,
pozdrowienia śle – Szop Prac.*

IMIENINY OBCHODZA

6 października
FRYDERYKA – uczuciowa, ambitna, wrażliwa. Lubi chodzić własnymi ścieżkami. Lubi przyrodę i zwierzęta, podróże i zmienność otoczenia.

ARTUR – powolny, ale krytyczny umysł. Oszczędny. Chce dostosować ludzi i okoliczności do swoich wymagań i upodobań. Natura artystyczna i wrażliwa.

7 października
MAREK – skryty, lojalny i pewny siebie. Niezależny myśliciel. Ceni swobodę myśli i działania. Lubi osobiste wygody. Trochę leniwy.

SERGIUSZ – lubi swobodę myśli i działania. Wesoly i nieroztropny. Lubi zmiany i dziewczyny.

8 października
BRYGIDA – dobry znawca ludzkiej natury. Posiada krytyczny umysł. Szybka w decyzjach. Łatwo daje się wyprowadzić z równowagi, ale w chwilach zasadniczych jest bystra i stanowcza.

NAJSERDECZNIEJSZE
ŻYCZENIA
IMIENINOWE!

POMYSŁY NA DESZCZOWE DNI

Tak, z pogodą będzie coraz gorzej. Zbliża się szara jesień. Nadchodzą najkrótsze dni i najdłuższe noce. Będzie ciemno, szaro, mokro, zimno – brrrr, nieprzyjemnie. Ale zawsze na to jest rada – dobra zabawa w gronie przyjaciół i kolegów!

ALE TE ZWIERZĘTA SĄ DZIWNE!

Jedno z was wybiera w tajemnicy przed innymi zwierzę, które lubi albo które mu się zawsze podobało. Potem opowiada innym, jak ono spędziło ostatni dzień. Cały czas trzeba jednak uważać, żeby nie zdradzić najważniejszego – czyli nazwy zwierzęcia. Zabawa polega na tym, żeby pozostali odgadli, o jakie zwierzę chodzi. Aby sobie to ułatwić, mogą oni zadawać pytania, ale – uwaga – tylko takie, na które odpowiada się „tak” albo „nie”. Zabawa będzie tym fajniejsza, im bardziej nietypowe zwierzę wybierze; no bo spróbujcie opowiedzieć na próbę, jak wygląda dzień foki albo myszy polnej. Żeby tym zgadującym nie było za łatwo, w opowiadaniu skupcie się na śmiesznych rzeczach, np. że żyrafa poszła w odwiedziny do sąsiadów i tak się zasiedziała, że zapomniała zrobić sobie coś na obiad.

CZY WIECIE, ŻE...

* 25 kilometrów wysokości ma Olympus Mons, który jest najwyższym szczytem na Marsie i zarazem najwyższą górą w Układzie Słonecznym.

* Rozszerzenie Unii Europejskiej o 10 państw kosztowało 5,1 miliarda euro.

* Od -90 stopni Celsjusza do +30 stopni Celsjusza – taką różnicę temperatur w ciągu doby zanotowano na Marsie.

* Skóra człowieka zaczyna się starzeć już w drugim dniu życia człowieka.

Wasza Pucutka

POKOLORUJ!

ALE DOWCIP!

*U Nowaków
dzwoni telefon.
Mały Staś podnosi
sluchawkę.
– Czy twój tatuś
jest w domu?
– Wstyd powie-
dzieć, ale go nie ma.
– Dlaczego wstyd?
– Bo ja nie
lubię kłamać.*

CHOPIN XXI WIEKU

6-letni Adam Stachowiak, Wasz rodak z Polski, nagrał swą pierwszą płytę. Jest najmłodszym artystą, który ma za sobą takie osiągnięcie. Choć nie zna jeszcze nut, potrafi komponować niezwykle skomplikowane melodie. Tworzy od trzeciego roku życia. Na swoim koncie ma 12 własnych utworów. Słowa do nich układa jego starsza siostra Edyta.

POCZTA POCOPOTKA Obrazek z wakacji

Najciekawsza przygoda wakacyjna!

Uważam za najciekawsze wydarzenie tegorocznych wakacji podróż z wujkiem na Łotwę. Jechaliśmy dość długo autobusem. W Rydze zwiedziliśmy Starówkę oraz duży, piękny zamek, otoczony zielenią i różnymi pięknie kwitnącymi kwiatami. Mieliśmy kilka wolnych godzin, spędziliśmy je na kąpeli w morzu i opalaniu się. Najbardziej mi się spodobały zabawy w wodzie. Pojechaliśmy do ogromnego budynku, w którym są różne atrakcje wodne, kawiarnie, baseny. Do domu wróciłam pełna wrażeń. Przywoziłam upominki rodzicom i młodszej siostrze. Spędziłam wakacje wspaniale jak nigdy dotąd.

Dorota Daraszkiewicz, uczennica klasy 5a
Jerozolimskiej Szkoły Średniej

Kolonie w Gronowie

1 lipca miałam wyjazd do Polski. Pobyt w Polsce zorganizowała Macierz Szkolna. Z całej Litwy z polskich szkół wybrano 150 uczniów. Z naszej Jerozolimskiej Szkoły Średniej miały szczęście trzy osoby: Ewa, Lila i ja. Spod Domu Polskiego odjechały trzy autokary do Gronowa. Droga była długa i męcząca. Przybyliśmy do Gronowa, gdzie zamieszkaliśmy w Internacie Szkół Rolniczych. Podzielono nas na grupy, opiekunkami naszej grupy były prześliczne panie – pani Ewa z Polski i pani Wanda z Wilna.

Po posiłku i odpoczynku wybraliśmy się nad jezioro Kamionki. W tej podróży opiekowali się nami niezwykle dowcipni pan Krzysztof i pan Maciek. Ciągłe żartując nawet nie zorientowaliśmy się, że zbłądziliśmy, podróż nad jezioro trwała więc dwie godziny. Zbliżając się do jeziora ujrzelśmy duże stosy spalonych bierwion. Pan Krzysztof powiedział, że każdy z nas powinien wziąć jedno bierwiono, z którym potem będziemy pływać po jeziorze Kamionki. Okazało się, że to był kolejny żart pana Krzysztofa...

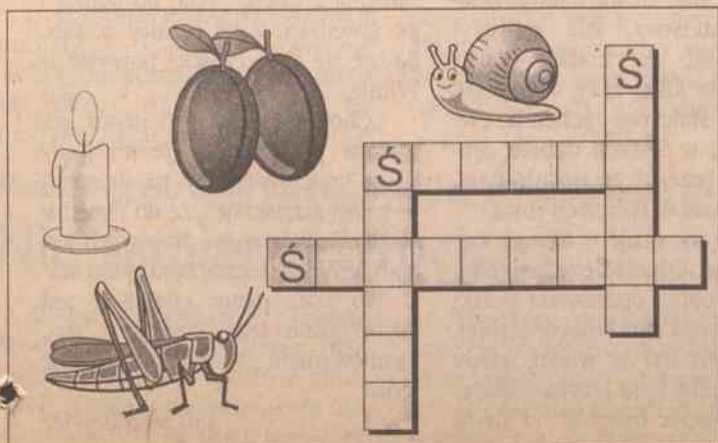
Nareszcie dotarliśmy do jeziora. Krajobraz był przepiękny, woda czysta, obok pusta plaża. Dużo czasu spędziliśmy nad jeziorem. Nie kąpaliśmy się jednak, ponieważ było zimno, ale przynajmniej zanurzyliśmy nogi w wodzie. W drodze powrotnej kupiliśmy upominki. Zaskoczył nas jednak deszcz. Wszyscy schoowali się pod duże parasole kawiarni. Po ulewie ruszyliśmy wesoło po błocie do internatu, w którym zamieszkaliśmy.

Mieliśmy konkurs literacki „Sprawozdanie ustne z rajdu do Kamionek”. Zająłam pierwsze miejsce, otrzymałam w prezencie piękną książkę.

W ciągu dziesięciu dni pobytu w Polsce dużo zwiedzaliśmy. Byliśmy w Toruniu. Spacerowaliśmy po Starówce, byliśmy w planetarium, a pod zegarową wieżą podziwialiśmy dwa zderzające się lbami koziołki. Naturalnie, że nie mogliśmy wrócić z Torunia bez pierników. Byliśmy w domku, gdzie Mikołaj Kopernik spędzał wakacje. W Polsce poznałam wielu nowych przyjaciół, doznałam wielu wspaniałych wrażeń, ale najbarwniejsze wspomnienia pozostawiły mi Kamionki.

Wioletta Zdanowicz
uczennica klasy 7a Jerozolimskiej Szkoły Średniej

MINIKRZYŻÓWKA

Zaryzykował, stawiając na kartę wszystko. Karierę, wolność, a nawet życie. I wygrał.

Powrót wilnianina

(Dokończenie ze str. 1)

Na pobliskim wzgórzu Niemcy umieścili pozycję ckm.

Siedzieli z matką w schronie, kiedy od pocisku artyleryjskiego zapalił się ich dom. Trzeba było wyprowadzić krowę-karmicielkę, bo inaczej by głodowali. „Ty mały, tobie może się uda” — powiedziała matka do Ludwika. Pobiegł, choć w wielkim strachu: wokół eksplozje pocisków, drzewa się wała, dym, ogień. Niemcy ostrzelali go z ckm, na szczęście, niecelnie. Krowę wypuścił, ale z powrotem iść już się bał. Ukrył się w dole wykopanym w klasztornym ogrodzie, potem w krzakach, gdzie zasnął postawiwszy przed sobą mały krzyżyk.

Tu go znalazł ojciec. Ubrany był w akowską kurtkę, szedł do oddziału. „Będziesz opiekunem matki” — rzekł do Ludwika. Nie odszedł daleko. Późnym wieczorem syn natknął się na ciało ojca niedaleko spalonego domu. Dosięgły go niemieckie kule. Pochowali ojca w ogrodzie i dopiero gdzieś po tygodniu przenieśli na antokolski cmentarz.

Krowa się uratowała. Wymieniali mleko na chleb i jakoś przeżyli.

W miesiąc po śmierci ojciec zjawiał się matce we śnie. „Wiem, że ci ciężko samej, ale jednego chłopca zabiorę do siebie” — zapowiedział. Niedługo po tym brata rozerwał granat, którym bawił się z kolegami. Wiele porzuconej broni w tamtym czasie się poniewierało i wielu wyrostków poszło przez nią na tamten świat.

Gdańsk

Przeżyli zimę. Jak tylko stało się jasne, że Polski tu już nie będzie, wyjechali, 55 transportem, we wcześniejszych nie było miejsca. Zajęli tylko ćwierć wagonu — z dobytku nie zostało im prawie nic. Przystanęli w Piotrkowie Trybunalskim i tu zastał ich koniec wojny.

Dano im do wyboru kilka miejsc do zamieszkania. Ludwik ciekaw był morza. Stanęło więc na Gdańsku. Z Wilna i Wileńszczyzny wyjechała cała bliższa i dalsza rodzina. Większość od razu po wojnie, reszta w latach 50.

W Gdańsku ukończył szkołę, sprzedając jednocześnie gazety, by mieć za co żyć. Dalszą naukę kontynuował w Centralnym Biurze Konstrukcji Okrętowych przy Stoczni Gdańskiej. Ucząc się, a później pracując, uprawiał jednocześnie żeglarsstwo. W 1950 roku zdał, jako najmłodszy w Polsce, egzamin na sternika jachtu morskiego. Do września 1953 roku miał już za sobą rejsy do Świnoujścia, Ustki i wokół duńskiej wyspy Bornholm, oczywiście, bez zawijania do wrażego kapitalistycznego portu.

Sezon żeglarski 1953 roku nie był najlepszy. Choć pogoda dopisywała, zezwolenia na rejsy po Zatoce Gdańskiej wydawano niechętnie. Miało to podobno związek ze śmiercią Stalina. Był to w Polsce okres wzmoczonego terronu komunistycznego. W młodej głowie Ludwika dojrzała myśl: stąd droga do wolności wiedzie tylko przez morze. Do Szwecji. O Danii i Finlandii mówiło się, że zwracają uciekinierów do kraju.

W plany poświęcił tylko jednego przyjaciela. Ten z miejsca przystał. Ludwik zastrzegł jednak, że na morzu zadecyduje tylko on: jeżeli uzna, że płyną, żadnych dyskusji nie będzie. Drugiego kolegi w sprawę nie wtajemniczyli. Wiedzieli, że też na pewno się zgodzi, ale był zbyt komunikatywny i miałby kłopoty z utrzymaniem tajemnicy.

Rejs po zatoce zarejestrował Ludwik na 30 września. Był to ostatni dzień sezonu, 1 października jachty wyciągano już na brzeg. Wiedział, że w razie udanej ucieczki zawieszono by wszystkie rejsy, nie chciał robić przykrości kolegom.

O 4 rano pożegnał się z matką nic jej o planach nie mówiąc i udał się na przystań. Ktoś z klubu dorzucił im jeszcze czwartego, zupełnie przypadkowego członka załogi. Ludwik, kapitan rejsu, musiał się zgodzić, bo odmowa mogłaby wzbudzić podejrzenia. Z tej samej przyczyny nie mógł zabrać ze sobą większych zapasów jedzenia. I bez tego ten czwarty się dziwił, po co tankują tyle wody. Rano, kiedy w siedzibie klubu nikogo jeszcze nie było, Ludwik wyniósł po kryjomu mapę Bałtyku. Szczęśliwie, podczas odprawy, którą przeprowadzono dopiero o godz. 16, wopięści nie natknęli się na mapę, ukrytą pod materacem.

Popłynęli aż na wysokość Gdyni, co już było wbrew przepisom, bo żeglowanie po ciemku było zabronione, a wrócić do portu i tak by już ze światłem nie zdążyli. Od Gdyni poszli na Jastarnię, tam znów zawrócili. O godzinie 22 spotkali kuter patrolowy WOPu. Pogranicznicy, choć o tej porze mogli ich już zatrzymać, oświetlili tylko jacht reflektorem i zostawili w spokoju.

Płynęli jakiś czas, aż do Krynicy Morskiej, wzdłuż ładu, a potem odbili na pełne morze. Dopiero wtedy pozostała dwójka dowiedziała się,

że kapitan jachtu nieprędko jeszcze zamierza zakończyć rejs. Trójka przyjaciół była zdeterminowana płynąć, bez względu na ewentualny opór czwartego. Ten jednak nie opierał się zbyt mocno, choć zapowiedział, że ze Szwecji będzie wracał, co też później uczynił.

Droga do wolności

Pierwszej nocy siła wiatru na morzu wynosiła 8 stopni w skali Beauforta. Pękł zbiornik i cała woda pitna wyciekła. Zjedli zabrane kanapki, do picia nie mieli prawie nic. Tej nocy i następnego dnia nie spotkali żadnego statku.

O 4 rano drugiego dnia w domu Weroniki Zienkiewicz zjawili się ludzie z Urzędu Bezpieczeństwa. Tak samo w rodzinach reszty uciekinierów. Przetrzymani wszystkich cały dzień, potem nie dawali spokoju jeszcze przez tydzień. Skutek był żaden, bo nikt nic nie wiedział.

Drugiej nocy natrafili na flotyllę kutrów rybackich. Na wykresie rejsu linia w tym miejscu biegnie zygzakowato: lawirowali z wyłączonymi światłami, kryjąc się i unikając spotkania z rybakami. Główny żagiel nie wytrzymał i pękł na pół. Szybkość jachtu gwałtownie spadła. Pili wodę z burty. Woda z Bałtyku, czterokrotnie mniej słona od tej z oceanu, od biedy, jak się okazało, nadawała do picia.

Trzeciej nocy kolega zasnął przy sterze. Ludwik obudził się nagle w ostrym świetle, huku potężnych silników i szumie śrubu okrętowej. Dośłownie przesłiznęli pod dziobem dużego statku handlowego. Kilka metrów, kilkanaście sekund — i z wysokiego pokładu nikt by nawet nie zauważył zmiażdżonego jachtu.

Łądz zobaczyli po 60 godzinach od wyruszenia z Gdańska. Nie mając map wyspy, trafili na mieliznę. Po długich wysiłkach udało się im wrócić na głębsze wody, ale już zostali zauważeni przez miejscowych, którzy doholowali ich do portu. Oznajmili, że są uciekinierami z Polski i mają zamiar zwrócić się do władz o azyl. Po dziesięciu dniach spędzonych w miejscowym areszcie (policjanci byli nad wyraz uprzejmi i nie mniej przejęci od aresztantów) trójka azyl otrzymała. „Trzaśnięcie drzwi policyjnego samochodu zamyka pierwszy rozdział mojego życia, zaczyna się nowy, nieznany. Na pokładzie, za morzem, w kraju pozostała cała przeszłość. Tylko troska o matkę przechodzi do drugiego rozdziału, by zająć tam należne jej miejsce” — zapisał wtedy Ludwik w dzienniku.

W 1953 roku z Polski nikt poza nimi morzem nie uciekł. W Gdańsku, w kręgach żeglarskich, choć nie tylko, sprawa była bardzo głośna. Oficjalnie jednak nie nadawano jej rozgłosu. Po co zachęcać innych i pokazywać bezradność władz?

Nowy rozdział

Po otrzymaniu azylu drogi przyjaciół się rozeszły. Ludwik pracował

Płyniemy ku wolności. Ludwik Zienkiewicz pierwszy od lewej

Fot. archiwum

jakiś czas przy budowie dróg, wkrótce znowu rozpoczął naukę. Miał przecież dopiero 20 lat. Powrócił do swego zawodu, okrętownictwa, potem założył własne biuro konstrukcyjne i prowadził je 35 lat, aż do emerytury.

Choć język opanował szybko, początki były trudne. Szwecja z lat 50. to był zupełnie inny kraj niż kilkadziesiąt lat później, kiedy pojawiły się różne formy pomocy socjalnej, w tym też dla uchodźców. Ten szwedzki socjalizm rozkwitł na dobre dopiero potem. Wtedy trzeba było harować i harować, by się utrzymać na powierzchni.

O wiele trudniejsze, niż opanowanie szwedzkiego języka, okazało się zrozumienie samych Szwedów, sposobu ich myślenia, postrzegania świata, reagowania nań. Nie jest to naród otwarty ani szczególnie wylewny. Obrazić Szweda można nawet jednym nieopatrzonym słowem czy gestem. Poczucie się mocno dotknięty, ale nawet słowem o tym nie napomknie, tylko się odsunie, zerwie stosunki. Wyjaśnić sprawę, wytłumaczyć się nie ma możliwości.

Póki nie dostał szwedzkiego obywatelstwa, nie odważył się pojechać do matki. Matka przyjeżdżała kilka razy, ale został u syna na stałe nie zechciała. Nie czułaby się w Szwecji dobrze. Stare drzewa przesadzać się nie dają. Później bywał w Polsce co roku.

Już się nie czuje w Szwecji cudzoziemcem. Ożenił się ze Szwedką. Najstarsza córka opanowała polski dobrze. Druga już nieco słabiej. A kiedy syn był w wieku, kiedy można i trzeba było języka polskiego uczyć, ojciec harował od świtu

do nocy. Młodszy Zienkiewicz polskiego więc nie zna. Kiedy jednak stanęła kwestia ewentualnej zmiany nazwiska na bardziej szwedzkie, łatwiejsze w wymowie, to właśnie syn był категоричnie przeciw: żadnej zmiany. Zienkiewicz to nazwisko, które cieszy się dobrą opinią.

O sposobie dostania się do Szwecji Ludwik nie rozповідаł. Pierwszy artykuł na ten temat ukazał się w Szwecji dopiero w 2000 roku. I w kręgu znajomych zrobił sensację. W Polsce gdański miesięcznik „30 dni” zamieścił duży artykuł o ucieczce w 2003 roku.

Znowu w Wilnie

Do Wilna przyjechał Ludwik Zienkiewicz po prawie 60 latach nieobecności. Z żoną Ann Charlotte i przez nią zachęcany. Odnalazł grób ojca, pojechali do Mejszagoly, obeszli rodzinne strony na Antokolu. Na spotkanie i rozmowę znaleźliśmy czas tylko wieczorem.

Zagadnięty, czym ma zamiar zająć się na emeryturze, odpowiada, że dzieci kazaly mu spisać wspomnienia z całego życia, po polsku i po szwedzku. Żeby pamięć została. Będzie się teraz częściej pojawiać w Wilnie.

„Choć większości tutejszych kierowców poodbierałby prawo jazdy — za brak dyscypliny na drogach” — mówi zaznaczając, że do prawdziwych dżentelmenów drogowych jest nam w Wilnie jeszcze bardzo daleko.

No cóż, panie Ludwiku, jest już w panu tego Szweda, z jego zamiłowaniem do porządku, dość sporo.

Jan Sienkiewicz

Mapka rejsu jachtu w 1953 roku sporządzona przez Ludwika Zienkiewicza Fot. „30 dni”

Porsche Tennis Grand Prix 2004

Garaż dla bezdomnych

W zeszłym roku na Porsche Tennis Grand Prix w Filderstadt przyjechało aż 18 zawodniczek sklasyfikowanych w czołowej „20” rankingu WTA. W tym „tylko” 14 (najsłabsza obsada od wielu lat), choć planowano powtórkę. Początkowo nie zgłosiły się jedynie Maria Szarapowa i Venus Williams, lecz w ostatniej chwili wycofały się Justine Henin-Hardenne, Kim Clijsters, Jennifer Capriati i Serena Williams.

Zrobiły to na pewno z bólem – nie tylko kontuzjowanych rąk czy nóg. W Filderstadt pula nagród wynosi 650 tysięcy dolarów (to wyjątek wśród turniejów rangi Tier II, dla których WTA sugeruje 585 tys.). Ale to nie jedyny magnes.

Ten drugi, silniejszy, to porsche carrera 911s. Zwycięzcy będzie miała do wyboru to auto albo czek na 98.500 dolarów. Tylko raz od 1978 roku zdarzyło się, by tenisistka wybrała pieniądze. 20 lat temu Catarina Lindqvist nie mogła zachować się inaczej, ponieważ miała kontrakt z innym producentem samochodów.

Porsche stać na upominki

911s to ulepszona wersja dobrze znanego modelu 911. Nowy sześciocylindrowy silnik ma moc 355 koni, a sześciobiegowa skrzynia biegów przenosi napęd na tylne koła. Prędkościomierz zatrzymuje się na 293 km/h (182 mph), zaś do 100 km/h (62 mph) auto rozpędza się w 4,8 sek. Na wszelki wypadek podajemy cenę rynkową – 97.100,80 euro. Skąd ta końcówka liczona w centach – trudno zgadnąć.

Po przeliczeniu tej ceny wychodzi ponad 120 tysięcy dolarów. Wynika z tego, że prawie 22 tysiące „zielonych” zwycięzczyń dostanie w prezencie. Organizatorów na pewno stać na takie upominki. Porsche ogłosił niedawno, że w ostatnim roku finansowym po raz pierwszy w historii firmy zysk brutto przekroczył miliard euro. Stało się to wprawdzie dzięki niespodziewanej popularności modelu cayenne, który nigdy nie był nagrodą w Filderstadt, ale być może tenisistki wypromują najnowszą karierę.

Co druga w czołowej „setce”

Wymowna jest także lista obecności w eliminacjach. Tą drogą do turnieju głównego ruszyły 32 tenisistki. Co druga z nich zajmuje miejsce w czołowej „setce” rankingu. Chyba nie ma drugiej takiej imprezy, w której „lucky loserem” jest ktoś, kto w światowym rankingu zajmuje dziś 30. miejsce. Lisa Raymond była rozstawiona w zawodach wielkoszlemowych, tu skorzystała z drzwi kuchennych.

Zawodniczki pokonane w pierwszej rundzie turnieju głównego odchodzą od kasy z czekami na 4350 euro. Oczywiście to za mało na karierę. Za mało nawet na jeden z rowerów wystawionych w hali TSV Plattenhardt w pobliżu samochodu dla triumfatorki. Ten jednoślad marki porsche kosztuje 5556,40 euro. Żeby kupić sobie taką zabawkę, trzeba zagrać w drugiej rundzie i zarobić 8100 dolarów. Zostanie prawie tysiąc euro reszty.

Bogatym do twarzy z dobroczynnością. WTA na biedę raczej nie narzeka, więc też pomaga. Do akcji „Habitat for Humanity”

(organizacja pomagająca budować domy dla bezdomnych) w Filderstadt przyłączyły się tenisistki.

Malowanie domów

Do biura prasowego, gdzie ustawiono sztalugi, schodziły się przez cały dzień i od razu chwytaly za farby. Malowały domy. Swietlana Kuzniecowa zostawiła koleżankom niewiele miejsca, bowiem spod jej pędzla wyszedł potężny zamek z flagą Rosji łopocącą ponad wieżami. Anastazja Myskina namalowała raczej ponure blokowisko, za to z dużą liczbą mieszkań. Inne domy były do siebie bardzo podobne – jednorodzinne, z dymkiem z komina, z drzewem w ogrodzie. Tylko Amelie Mauresmo nie zapomniła o garażu. Auto – porsche, to się samo rozumie – osobiście domalował jednak Udo Cervellini, dyrektor turnieju. Jeszcze nie wiadomo, ile dzieło tenisistek może być warte. Okaże się to za miesiąc podczas kończących sezon WTA Tour Championships w Los Angeles. Wtedy zostanie wystawione na aukcji.

Artur St. Rolak, Filderstadt

Mistrzostwa powiatu wileńskiego w piłce nożnej

Optymizm prezesa

Dobrze spisuje się w mistrzostwach powiatu wileńskiego w piłce nożnej o puchar „Adidasu” w lidze A jedenastka „Polonii” Wilno. Po ostatniej kolejce spotkań z dorobkiem 61 punktów plasuje się ona na drugiej pozycji i ma zaledwie punkt straty do lidera – drużyny „Gariūnai” Wilno. W ostatnim spotkaniu polonusi 2:0 pokonali stołeczny piłkarski klub „Orbit”.

Faktycznie spór o tytuł piłkarskiego mistrza powiatu wileńskiego toczą między sobą cztery stołeczne drużyny: „Gariūnai”, „Polonia”, „Lietuvos paštas” i „Sostinės svajotojas”. Zajmują oni w wymienionej kolejności miejsca w tabeli, dzieli ich różnica od jednego do trzech punktów i tylko one liczą się w rozgrywkach o tytuł mistrzowski.

Zdaniem Stefana Kimsy, prezesa Klubu Sportowego „Polonia” Wilno, aby pretendować do zdobycia zaszczytnego tytułu mistrza powiatu należy w każdym spotkaniu dążyć do zwycięstwa, gdyż do końca rozgrywek pozostały tylko cztery kolejki. — W ubiegłym roku zdobyliśmy brąz. Nie zamierzamy tylko powtórzyć sukces, ale realnie myślimy o zdobyciu pucharu i tytułu mistrzowskiego — optymistycznie stwierdził prezes KS „Polonia”. Poinformował on „Kurier”, że w najbliższą sobotę „Polonię”

czeka trudny wyjazdowy mecz z ekipą „Sostinės svajotojas”. W rundzie wiosennej nasi piłkarze pokonali rywali 2:0 i ci, będąc gospodarzami murawy, będą dążyli do rewanżu i poprawienia swej sytuacji w tabeli. Piłkarze „Sostinės svajotojas” obecnie plasują się na czwartym miejscu i mają dwa punkty straty do „Polonii”. Spotkanie zostanie rozegrane na stadionie wileńskiej dzielnicy Dilgynė o godz. 14.00.

Prezes na finiszu rozgrywek był dobrej myśli, gdyż piłkarze „Polonii”, prowadzeni pewną ręką przez szkoleniowca Wiktora Filipowicza, są w dobrej formie i nie przesładują ich kontuzje, które często są piętą achillesową bodajże każdej drużyny. — Z podstawowego składu kontuzjowany jest tylko jeden piłkarz, ale z ławką rezerwowych nie jest u nas najgorzej, a więc znajdziemy mu zamiarę, tym bardziej, że skład drużyny podczas rundy jesiennej został odnowiony i do gry włączeni zostali dwaj młodzi piłkarze — Artur Chotkiewicz i Albert Zapolski — powiedział prezes Kimso.

Dodał równocześnie, że podstawę drużyny tworzą zawodnicy pochodzący z Wilna, a więc nie ma kłopotów z dotarciem na mecze czy treningi i tylko jeden piłkarz — Wiktor Fryziel dojeżdża z Sołecznik.

Z. Ż.

Muehlegg odrzucił ofertę związku narciarskiego

Nie zamierza wrócić

Biegacz narciarski Johann Muehlegg odrzucił ofertę hiszpańskiej federacji sportów zimowych, która zaproponowała mu dalsze starty w barwach tego kraju po zakończeniu dyskwalifikacji.

„Muehlegg powiedział, że nie zamierza wrócić do rywalizacji. Nie wiem jednak czy to ostateczna decyzja” — powiedział prezes Hiszpańskiej Federacji Sportów Zimowych, Eduardo Roldan.

Otylia Jędrzejczak na liście bohaterów magazynu „Time”

Dobro ważniejsze od medalu

Magazyn „Time” umieścił polską pływaczkę, mistrzynię olimpijską, 21-letnią Otylię Jędrzejczak na liście Bohaterów Europy, Środkowego Wschodu i Afryki 2004 roku.

Na tej liście ujęto wyjątkowe osoby, których odwaga i determinacja sprawiły, że pomimo piętrzących się przeciwności losu udało się im doprowadzić do zmian w środowisku społecznym lub w życiu innych osób.

W Atenach Otylia Jędrzejczak zdobyła trzy medale — oprócz złotego na dystansie 200 m stylem motylkowym, dwa srebrne: na 100 m motylkowym oraz na 400 m dowolnym. Jednak dla zawodniczki AZS AWF Warszawa najcenniejszy medal nie jest tak ważny, jak dobro, które może on przynieść. Pływaczka planuje w dniu swych urodzin (13 grudnia) wystawić złoty medal na aukcję, a dochód przeznaczyć na leczenie dzieci chorych na białaczkę.

„Nie potrzebuję medalu, żeby pamiętać o swoim zwycięstwie. Wiem, że jestem mistrzynią olimpijską. To jest w moim sercu” — powiedziała Jędrzejczak wysłannikowi „Time Europe”. Magazyn ten zamierza uhonorować laureatów na specjalnej imprezie, 26 października, w gmachu Royal Society of Arts w Londynie.

Lista Bohaterów Europy, Środkowego Wschodu i Afryki, opublikowana w poniedziałek przez magazyn „Time”, zawiera 27 nazwisk, wśród których — oprócz polskiej pływaczki — jest jeszcze trójka sportowców: niemiecka tenisistka Steffi Graf, założycielka i sponsorująca

Wystawienie na licytację złotego medalu olimpijskiego Otylia Jędrzejczak nie robi dla poklasku czy zdobycia jeszcze większej popularności. Jak przyznała, jest wrażliwa na ludzkie nieszczęścia. Tak została wychowana i chce pomagać osobom pokrzywdzonym przez los. Fot. EPA-ELTA

fundację Children For Tomorrow, brytyjska żeglarka Ellen MacArthur, która samotnie opłynęła świat w rekordowym czasie, oraz marokański lekkoatleta Hicham El Guerrouj, mistrz olimpijski w biegu na 1500 i 5000 m. Założony w 1923 roku magazyn „Time” dostępny jest w Europie, na Środkowym Wschodzie, w Afryce, Azji, krajach basenu południowego Pacyfiku, Kanadzie, Ameryce Łacińskiej oraz Stanach Zjednoczonych. W krajach Europy, Środkowego Wschodu i Afryki wychodzi w nakładzie 555 000 egzemplarzy oraz ponad 290 000 w Azji. Światowy nakład wynosi 5,4 miliona egzemplarzy.

Sprintem

• Nie powodzi się mistrzom Litwy w halowej piłce nożnej kowieńskiej drużynie „Inkaras”. Na turnieju rundy kwalifikacyjnej Pucharu UEFA z udziałem czterech drużyn odbywającym się w Bukareszcie nasz mistrz doznał dwóch porażek z rzędu i zajmował ostatnie miejsce w tabeli. Piłkarze z Kowna w pierwszym meczu 2:5 przegrali z ekipą gospodarzy „Bodu”, a następnie aż 0:11 z belgijskim klubem „Action 21”. Dzisiaj w meczu o trzecie miejsce zmierzą się oni z fińskim zespołem „F.S. Ilves”.

• Lucilio Cardoso Batista, który poprowadzi sobotni mecz eliminacji mistrzostw świata z Polską w Wiedniu, może uchościć za postrach piłkarskich brutalni. Portugalski arbiter znany jest z przede wszystkim z częstego sięgania po czerwone kartki.

• Triumfatorka wielkoszlemowego US Open, Rosjanka Swietłana Kuzniecowa prowadzi na liście najlepiej zarabiających tenisistek w tym sezonie. Od początku roku odebrała czeki na 1 828 878 dolarów.

• W drugiej rundzie odbywających się w Cesme koło Izmiru 20. rozgrywek Klubowego Pucharu Europy, szachiści Polonii Plus GSM Warszawa odnieśli drugie zwycięstwo. Pokonali oni hiszpański zespół Tiendas Upi 4,5:1,5.

• Henryk Kasperczak pozostaje trenerem piłkarzy Wisły Kraków. Właściciel drużyny mistrzów Polski Bogusław Cupiał, po rozmowach ze szkoleniowcem, nie dokonał żadnych zmian w sztabie szkoleniowym zespołu.

• Akademicka reprezentacja Polski w futsalu pokonała Słowację rzutami karnymi 6:5 w swoim pierwszym meczu w rozgrywkach na Majorce 9. Akademickich Mistrzostwach Świata. W regulaminowym czasie wynik był remisowy 1:1.

• Izraelka Anna Smashnova-Pistolesi wygrała z rozstawioną z numerem ósmym Japonką Ai Sugiyamą 6:3, 7:6 (7-3) w pierwszej rundzie turnieju tenisistek w niemieckim Filderstadt.

• Na dziewięć kolejek przed końcem rozgrywek drugiej ligi piłkarskiej Rosji czeczeński Terek Grozny zapewnił sobie awans do ekstraklasy. W rundzie kwalifikacyjnej Pucharu UEFA zespół z Czeczenii dwa razy wygrał po 1:0 z Lechem Poznań.

• W pierwszej rundzie turnieju tenisowego ATP i WTA w Tokio (łącznie pula nagród 860 tys. dolarów) Australijczyk Mark Philippoussis przegrał z Czechem Tomasem Zibem 3:6, 4:6. Philippoussis, były finalista Wimbledonu, odpadł w pierwszej rundzie z piątego z rzędu turnieju.

• Finalistka turnieju w Seulu, Marta Domachowska awansowała z 100. na 81. miejsce w rankingu tenisistek WTA. Na liście światowej nadal prowadzi Francuzka Amelie Mauresmo.

PRACA

Zatrudnię krawcowe. Miejsce pracy — Nowa Wilejka.
Tel. 267 17 67, 8 699 38327

44-letnia kobieta (znajomość jęz. polskiego, litewskiego, rosyjskiego, pracy sekretarki, obsługi komputera) poszukuje pracy. Vilnius, tel. 267 09 20

Proponujemy pracę inwalidom II i III grup.
Vilnius, tel. 8 612 78591

Potrzebna jest opiekunka, znająca język polski i litewski, do rocznego dziecka w dzielnicy Nowa Wilejka.
Vilnius, tel. 267 01 15, 8 687 96687

SPRZEDAŻ/KUPNO

Tanio sprzedam nieużywaną pralkę „Ryga-8”.
Vilnius, tel. 273 13 07

Sprzedam 4-letnią krowę.
Tel. 244 01 10, 8 673 59754

Tartak sprzedaje: tarcice drzew iglastych — obrzynaną i nieobrzynaną, konstrukcyjną, budowlaną, obciową, konstrukcje dachowe, wyroby impregnowane zamoczeniem. Dostarczamy. Vilnius, tel. 245 05 47, 8 656 08634

Sprzedam traktor T40.
Rej. wileński, wieś Sawiczyny, Tadeusz Żukowski.

Sprzedam pługi traktorowe (trójskibowe). Tel. 8 699 66918

Bardzo tanio sprzedajemy bloczki z betonu porowatego produkcji grodzieńskiej o wymiarach:

- 0,6x0,3x0,2
- 0,6x0,15x0,2
- 0,6x0,4x0,19.

Dostarczamy na miejsce. Vilnius, tel. 240 22 90, 8 652 98571

Sprzedam wał korbowy, cylindry, pierścienie, maskę, błotniki, dużo zamiennych części, „Jawa 350”, klucze, płytki 150x150. Tel. 215 33 22

USŁUGI

Ubezpieczam od nieszczęśliwych wypadków mienie, transport, zdrowie. Konsultuję.
Tel. 8 611 88901

Skuteczna reklama na zabytkowym samochodzie. Rozpowszechniamy broszurki reklamowe. Tel. 8 611 88901

Reklamujemy usługi i towary na zabytkowym samochodzie. Tel. 8 611 88901

Niedrogo korepetycje z matematyki. Prace kontrolne dla studentów studiów zaocznych.
Vilnius, tel. 213 80 90

Fotoceramika. Zdjęcia na pomniki. Vilnius, L. Asanavičiūtės 20/2, (obok sklepu „Vaiorykštė” — Rimi), tel. 216 97 79, 8 650 89050

RÓŻNE

25-letni mężczyzna pozna dziewczynę powyżej lat 18.
Tel. 8 605 15557

WILEŃSKA GIEŁDA PRACY PROPONUJE

Informacja telefoniczna 8 5 272 50 77

Oferta pracy

Zawód	nauczyciel języka angielskiego	AB „Medienos plušas”
Wykształcenie	wyższe	Informacja tel. (8 5) 210 44 87
Miejsce pracy	Wilno	

Zawód	kuśnierz	
Miejsce pracy	Wilno	
Wynagrodzenie	od 500 Lt	(według wykonanej pracy)
Wymagania	specjalista, praca w polskiej szkole	świadectwo kwalifikacyjne, doświadczenie pracy

Nazwa przedsiębiorstwa	rej. wileński, szkoła podstawowa w Tarakańcach	Nazwa przedsiębiorstwa	przed. ind. S. Stabinienė
Informacja	tel. (8 5) 250 50 55	Informacja	tel. (8 5) 242 68 01

Zawód	nauczyciel geografii	Zawód	barman
Wykształcenie	wyższe	Miejsce pracy	Wilno
Miejsce pracy	Wilno	Wynagrodzenie	od 500 Lt

Wymagania	specjalista, praca w polskiej szkole	Wymagania	świadectwo kwalifikacyjne, doświadczenie pracy
Nazwa przedsiębiorstwa	rej. wileński, szkoła podstawowa w Tarakańcach	Nazwa przedsiębiorstwa	UAB „Mirbana”
Informacja	tel. (8 5) 250 50 55	Informacja	tel. (8 5) 260 39 80

Zawód	tapicer	Zawód	kucharz
Miejsce pracy	Wilno	Miejsce pracy	Wilno
Wynagrodzenie	od 500 Lt	Wymagania	świadectwo kwalifikacyjne, doświadczenie pracy

Wymagania	umiejętność obijania miękkich mebli	Nazwa przedsiębiorstwa	UAB „Mirbana”
Nazwa przedsiębiorstwa	UAB „Lispimeks”	Informacja	tel. (8 5) 260 39 80
Informacja	tel. (8 5) 278 88 94		

Zawód	meblarz	Zawód	monter
Miejsce pracy	Wilno	Miejsce pracy	Wilno
Wynagrodzenie	od 500 Lt	Wynagrodzenie	od 500 Lt

Wymagania	świadectwo kwalifikacyjne, doświadczenie pracy	Wymagania	montowanie okien plastikowych, kwalifikacja stolarza
Nazwa przedsiębiorstwa	UAB „Lispimeks”	Nazwa przedsiębiorstwa	UAB „Chenvita”
Informacja	tel. (8 5) 278 88 94	Informacja	tel. (8 5) 233 29 82

Zawód	inżynier technolog	Zawód	krawiec
Wykształcenie	pomaturalne	Miejsce pracy	Wilno
Miejsce pracy	Wilno	Wynagrodzenie	od 500 Lt

Wymagania	obowiązki mistrza, praca w oddziale produkcji płyt z miękkiego włókna, doświadczenie pracy	Wymagania	pożądane doświadczenie pracy
Nazwa przedsiębiorstwa	UAB „Remulda”	Nazwa przedsiębiorstwa	UAB „Remulda”
Informacja	tel. (8 5) 246 67 29	Informacja	tel. (8 5) 246 67 29

Nazwa przedsiębiorstwa

Sieć salonów obuwniczych w Wilnie zatrudni sprzedawczynię.
Kontakt pod nr tel. 239 52 87 (godz. 8-12).
(Zam. 448)

UAB „Varinēs Sistemos”
WANNY Z MASY GRANITOWEJ FIRMY „VISPOOL”
▲ Hydraulika ▲ Wodociągi
▲ Ogrzewanie ▲ Wanny i brodziki (dno do kabin)
Zapraszamy do współpracy hydraulików!
Vilnius, Savanorių pr.22, tel. +370 5 210 52 56, tel./faks. +370 5 210 52 55, tel.kom. +370 614 21165.
(Zam. 393)

ELEPHAS
KNYGYNAS • KSIĘGARNIA
Vilnius, Olandų 11, tel. 215 30 55, poczta el. elephas@takas.lt

Księgarnia „ELEPHAS” proponuje prenumeratę czasopism z Polski. Prenumeratę można rozpocząć od dowolnego numeru z miesięcznym uprzedzeniem. Odbiór w księgarni. Szeroki wybór, około 200 pozycji
(Zam. 012)

JUŻ SĄ ĆWICZENIÓWKI DO SZKOŁY

PRENUMERATA
na listopad trwa tylko do 20 października!

Wydanie codzienne indeks 0044
20 Lt (1 mies.); 40 Lt (2 mies.)

Dla inwalidów I i II grupy, emerytów indeks 0227
17 Lt (1 mies.); 24 Lt (2 mies.)

Wydanie magazynowe indeks 0172
5 Lt (1 mies.); 10 Lt (2 mies.)

„KURIER WILEŃSKI” można zaprenumerować w każdym urzędzie pocztowym. Przelewu można dokonać na konto: VŠĮ „Vilnijos žodis”, bankas „NORD/LB Lietuva”, b.k. 40100, a.s. LT224010044100060879

Wydanie codzienne w księgarniach
„Księgarnia na Rudnickiej” (Rūdninkų 20), „Elephas” (Olandų 11)
W Domu Kultury Polskiej (Naugarduko 76)
W szkołach - 14 Lt (1 mies.)
Wydanie codzienne w redakcji - 13 Lt (1 mies.)

Dla czytelników w Polsce
Wydanie codzienne 70 PLN (1 mies.)
Wydanie magazynowe 30 PLN (1 mies.)

Przelewu można dokonać w Polsce w złotówkach na konto: VŠĮ „Vilnijos žodis”, nr 5112401848111000020760445 Bank Polska Kasa Opieki S A I Oddział w Suwałkach, z dopiskiem „prenumerata”.

Dla czytelników za granicą
Wydanie codzienne 15 EUR (1 mies.)
Wydanie magazynowe 5 EUR (1 mies.)

Przelewu można dokonać w euro na konto:
Beneficiary's account number: LT224010044100060879
Beneficiary's bank's name: AB bankas „NORD/LB Lietuva”
S.W.I.F.T. AGBLLT2X
Beneficiary's name: VŠĮ „Vilnijos žodis”
Beneficiary's address: Birbinių g. 4A, 02121 Vilnius -30, Lithuania

O prenumeracie zagranicznej prosimy poinformować redakcję pod nr. faksu 370 5 260 84 44 lub pocztą el. kolport@kurierwileński.lt

OGŁOSZENIA DO „KURIERA WILEŃSKIEGO” - TELEFONICZNIE !

OGŁOSZENIA DROBNE DO „KURIERA WILEŃSKIEGO” PRZYJMujemy TEŻ TELEFONICZNIE PRZEZ CAŁĄ DOBĘ !

Swoje uwagi prosimy zgłaszać pod nieodpłatnym nr telefonu: 8-800 22900 (w języku litewskim).

Usługę oferuje: UAB „Dešimt balų”, Demokratų 53, Kaunas, tel. 8-37 36 11 87

Jedynie trzeba zatelefonować pod nr telefonu **8 900 40017** Cena za 1 minutę **5 Lt**

Po odezwaniu się sekretarki automatycznej nastąpi sygnał, po którym prosimy podać swoje imię, nazwisko i numer telefonu z kodem miasta. Po usłyszeniu drugiego sygnału - od którego następuje odliczanie czasu w cenie 5,00 Lt za 1 minutę - trzeba podać treść ogłoszenia i dzień jego ukazania się. Następnie prosimy odłożyć słuchawkę.

KUPON
BEZPŁATNEGO OGŁOSZENIA
Osobiste ogłoszenia (do 10 słów) wydrukujemy nieodpłatnie (oprócz pozdrowień i kondolencji)
Wypełniony kupon prosimy przesłać na adres redakcji z dopiskiem „Dział reklamy”: Birbinių 4 a, 02121 Vilnius-30

Tekst ogłoszenia _____
telefon, (kod miasta) _____

KURIER WILEŃSKI Birbinių 4 a, 02121 Vilnius-30 KURIER WILEŃSKI Birbinių 4 a, 02121 Vilnius-30 KURIER WILEŃSKI

SpaceShipOne przekroczył warstwę atmosfery ziemskiej

Era turystyki kosmicznej

Według wstępnych danych SpaceShipOne, pierwszy prywatny statek kosmiczny, wzniósł się na wysokość 114 km, przekraczając warstwę atmosfery. Twórcy przedsięwzięcia ubiegają się o nagrodę w wysokości 10 mln dolarów przeznaczoną dla inicjatorów komercyjnych lotów w kosmos.

Statek, pilotowany przez Briana Binnie, przekroczył umowną granicę atmosfery i na kilka minut znalazł się w przestrzeni kosmicznej. Twórcy przedsięwzięcia ubiegają się o nagrodę Ansari X Prize w wysokości 10 mln dolarów, która ma w założeniu dać impuls rozwojowi komercyjnych lotów w kosmos.

Nagroda przypadnie temu, kto zaprojektowanym bez udziału funduszy rządowych statkiem kosmicznym wyniesie w kosmos, na umowną wysokość 100 km, trzy osoby lub odpowiadający ich wadze balast i powróci na Ziemię, a następnie powtórzy lot po 2 tygodniach.

Pierwszy z dwóch lotów odbył się 29 września i pilotowany był przez 62-letniego Mike'a Melville'a, Amerykanina pochodzącego z RPA.

Statek został skonstruowany w kalifornijskiej firmie Scale Composites. Twórcami przedsięwzięcia są ekspert w dziedzinie lotnictwa

Astronauta Brian Binnie po udanym locie na samolocie kosmicznym „SpaceShipOne” zatknął flagę USA Fot. EPA-ELTA

i zarazem projektant statku Burt Rutan oraz współzałożyciel Microsoftu, miliarder Paul Allen.

Statek składa się z dwóch modułów: Białego Rycerza (White Knight) — odrzutowego samolotu, który na wysokość 15 km wyniósł drugi moduł — SpaceShipOne, samolot o ostrym dziobie usianym okrągłymi oknami, zdolny pomie-

ścić w swej kabinie trzech pasażerów.

Na określonej wysokości SS1 odłącza się od Białego Rycerza i za pomocą własnych silników, z prędkością trzykrotnie przekraczającą prędkość dźwięku, wznosi się jeszcze wyżej, na wysokość ponad 100 km, by na chwilę „wyskoczyć” poza atmosferę naszej planety. Burt

Rutan, główny konstruktor statku, od lat projektuje lekkie kompozytowe samoloty. W roku 1982 założył firmę Scaled Composites, współpracującą m. in. z NASA. Jego głównym osiągnięciem jest samolot Voyager, który w roku 1986 okrążył kulę ziemską bez lądowania i uzupełniania paliwa.

PAP

Rekordzista w skakaniu przez skakanekę

Szalone tempo i świst powietrza

Pewien Hindus pobił rekord świata wykonując 136 skoków przez skakanekę w ciągu zaledwie 15 sekund. Ranjit Pal dostał się dzięki swojej niezwyklej umiejętności do Księgi Rekordów Limca, czyli indyjskiej wersji Księgi Rekordów Guinnessa.

Według świadków, Ranjit skacze tak szybko, że sznur skakanek staje się niewidzialny i słychać jedynie świst przecinanego powietrza.

Skoczek twierdzi, że od czasu pobicia rekordu zdążył go poprawić i obecnie potrafi wykonać w ciągu 15 sekund aż 160 skoków.

Zainteresowanie Ranjita skakanką narodziło się 2 lata temu,

kiedy poproszono go o sędziowanie podczas konkursu skakania w Jalandharze.

„Zawodnicy skakali 130-170 razy na minutę, a ja nie mogłem oprzeć się wrażeniu, że ich tempo nie jest zbyt imponujące. Po powrocie do domu zacząłem skakać i już za pierwszym razem udało mi się wykonać 250 skoków w ciągu jednej minuty” — opowiada mistrz.

W ciągu zaledwie 2 miesięcy treningu Ranjit Pal poprawił swoje tempo do 350 skoków na minutę, a kiedy wystąpił dla lokalnych władz, jego skoki okazały się tak szybkie, że nikt nie potrafił ich policzyć.

onet. pl

Niecodzienna usługa

Kartka z rzekomej podróży

W Niemczech ogromną popularnością cieszy się ostatnio agencja wysyłająca na zlecenie klientów kartki z różnych egzotycznych miejsc.

Firma MayDayCard oferuje możliwość wysłania kartki z miejsca, w którym zleceniodawca nie-

koniecznie musiał spędzić wakacje. Za około 13 euro można zlecić wysłanie kartki z Los Angeles lub Mauritiusa, a za dodatkowe 8 dolarów — z Hawajów. Wśród biznesmenów największym powodzeniem cieszą się podobno pocztówki z Hongkongu.

onet. pl

Podatek na leczenie ofiar przemocy domowej

Gigantyczny problem

Szwedzka parlamentarzystka zgłosiła propozycję, by szwedzcy mężczyźni kolegialnie pomagali finansowo w terapii kobiet, które padły ofiarą przemocy domowej. Deputowana sugeruje wprowadzenie w tym celu specjalnego podatku.

Amnesty International informowała w tym roku, że w latach 90. przemoc wobec kobiet nasiliła się w Szwecji o 40 proc. Każdego roku od 20 do 40 kobiet umiera z powodu pobicia.

„Mamy gigantyczny problem z przemocą mężczyzn wobec kobiet — mówiła Gudrun Schyman,

przywódczyni Partii Lewicy. — Musimy zdobyć się na dyskusję o tym, jak pokryć koszty” (leczenia ofiar).

Propozycja pani Schyman zakłada powołanie „grupy zadaniowej”, która ustali koszty leczenia statystycznej ofiary przemocy domowej. Następnie należałoby się zastanowić nad „kolegią odpowiedzialnością ekonomiczną mężczyzn”.

Przewodnicząca Partii Lewicy uważa, że w opodatkowaniu mężczyzn w tak szlachetnym celu nie ma nic zdrożnego — w końcu bogaci i biedni też płacą różne podatki.

PAP

Zemsta klienta

Zapłacił najdrobniejszym bilonem

Pewien Brazylijczyk zapłacił za zakupy w sklepie z elektroniką, wysypując na kontuar ponad 32 tysiące drobnych monet.

50-letni Ernesto Torres do Couto chciał zaprotestować w ten sposób przeciwko polityce właścicieli sklepu. Przed dwoma laty przez 6 godzin czekał w sklepie na rozpatrzenie wniosku o kredyt

i ostatecznie nie udzielono mu go. Postanowił więc się zemścić i przyszedł do sklepu z woreczkiem pełnym najdrobniejszego bilonu.

onet. pl
Opr. I. M.

Pogoda

Będzie ciepło

W ciągu najbliższych dwóch dni utrzyma się deszczowa, ale ciepła pogoda.

Dziś miejscami popada. Będzie od 14 do 19 stopni.

W czwartek w nocy deszcz, w dzień również miejscami. Temperatura w nocy 9-11, w dzień 11-16 stopni.

Kalendarium

* Środa (6. X) jest 280 dniem 2004 roku.

Do końca roku pozostało 86 dni.

* Znak Zodiaku — Waga.

* Imieniny: Artura, Bronisława, Brunona.

* Wschód Słońca — 7.31, zachód — 18.42.

Długość dnia 11 godz. 11 min.

* Księżyc. Ostatnia kwadra — od 5 października.

Kurs walut

Bank Litewski

Oficjalny kurs
na 6 października 2004 r.

Relacja lita do walut obcych

Nazwa waluty	Lt/za jedn. walut.
UE euro	3,4528
Dolar USD	2,8114
Dolar australijski	2,0280
1000 rubli białoruskich	1,2932
Dolar kanadyjski	2,2078
Frank szwajcarski	2,2235
Korona czeska	0,1096
Korona duńska	0,4640
Korona estońska	0,2206
Funt brytyjski	5,0216
100 forintów węgierskich	1,4034
Juanie chińskie	0,3396
Łat łotewski	5,1995
Korona norweska	0,4171
Złoty polski	0,7986
Rubel rosyjski	0,0962
Korona szwedzka	0,3814
1 mln lir tureckich	1,8643
Griwna ukraińska	0,5284
Korona słowacka	0,0862

Dom gościnny

na Złazreczu

w okolicach Starego Miasta

oferuje:

- wynajęcie sali bankietowej
- wynajęcie pokoiów hotelowych
- Obsługa w języku polskim. Niskie ceny.

ZAPRASZAMY!

Vilnius, Polocko 53 A,
tel.: +370 5 210 58 61, +370 684 74296

Uśmiechnij się

Fryzjer pyta klienta:

— Pan już chyba u nas był?

— Nie, ucho straciłem na wojnie.

Na ulicy Kowalski pyta przechodnia:

— Jak trafić do fryzjera?

— Pójdzie pan prosto, potem skróci w lewo, a dalej poprowadzą pana ślady krwi na chodniku.

(Zam. 028)

LIENAS

UŻYTKOWI ARKINE BENDROVĖ

Vilnius, tel. 265 32 61

PRODUKCIJA

CUKIERKŌW

LIENAS

LIENAS

UAB ŽYBARTUVA

proponuje:

- Nagrobki granitowe
- Elementy granitowe wystroju wnętrza
- Kominki, parapety, schody, blaty kuchenne
- Produkcja wg zamówień indywidualnych i z poradą specjalistyczną
- Duży wybór, wysoka jakość

CENY PRODUCENTA

UDZIELAMY ZNIŻEK: Vilnius, Kirtimų 11,

„Paminklų turgus”, (8 5) 260 26 65

Zakład produkcyjny: Baltoji Vokė, Durpininkų 1b, tel. (+370 380) 43 328